

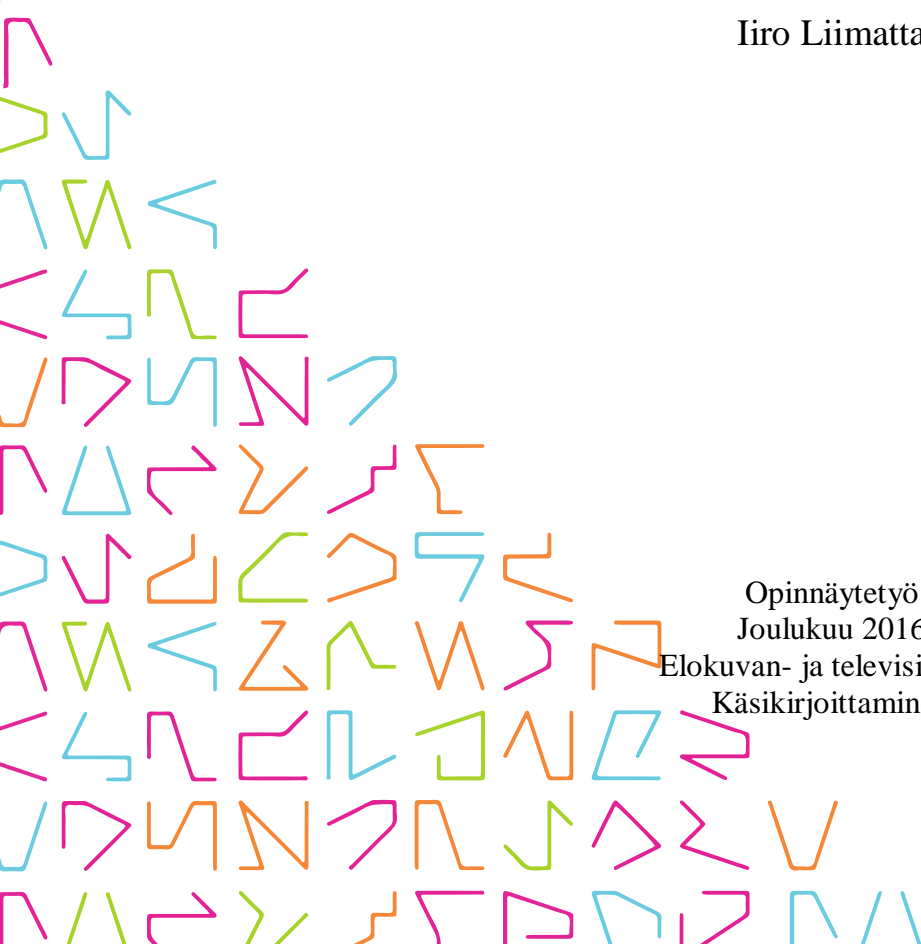

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

HAHMON RAKENTAMINEN MUSTAAN KOMEDIAAN

Iiro Liimatta

Opinnäytetyö
Joulukuu 2016
Elokuvan- ja television ko.
Käsikirjoittaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Elokuvan- ja television ko.
Käsikirjoittaminen

LIIMATTA, IIRO

Hahmon rakentaminen mustaan komediaan

Opinnäytetyö 62 sivua, joista liitteitä 22 sivua.
Joulukuu 2016

Opinnäytetyön tarkoitus oli tutkia, kuinka kirjoittaa hahmo mustaan komediaan. Osana opinnäytetyötä tehtiin elokuva, jonka kautta asiaa tutkittiin. Keskeiseksi kysymykseksi nousi, miten elokuvan päähenkilö kirjoitetaan. Tarkoitus oli tehdä tutkimustyö autta-
maan ihmisiä, jotka pohtivat samaa asiaa. Lähdekirjallisuutta asiasta ei ollut suuresti
tarjolla, joten paljon työstä perustui havaintoihin tehdystä elokuvasta ja muista genren
teoksista.

Genren teosten hahmoista löytyi yhteneviä tekijöitä. Tärkein elementti mustan komedi-
an hahmon kirjoittamisessa oli hahmon heikkouksien ja herkkyyksien painottaminen,
sekä tämän pahojen puolien liioittelu. Henkilöt tekevät loputtomasti vääriä valintoja,
mutta altavastaajan asema teki heistä yleensä sympaattisia. Hahmoja kohtaan tunnettava
sääli oli tärkeässä asemassa.

Havainnot johtivat muutoksiin käsikirjoituksessa, jotka tekivät elokuvan päähenkilöstä
sympaattisemman kuin aikaisemmin.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts
Screenwriting

LIIMATTA, IIRO:
Building a Character for a Black Comedy

Bachelor's thesis 62 pages, appendices 21 pages
December 2016

The goal of this bachelor's thesis was to find out how to build a character for a black comedy. Part of the thesis was the writing of a movie, through which to study this. A central question of the script was how to write its main character. The purpose of this thesis was to help other screenwriters wrestling with the same kind of problems. Source material on the subject was scarce, so much of the thesis was based on the author's own observations on movies and TVseries featuring black comedy.

There were several convergent points between the characters of the genre. The most important element in writing a character for black comedy seems to be pressing on the characters' flaws and weak points, and also exaggerating their dark sides. The characters make wrong choices endlessly, but being an underdog makes them sympathetic. The empathy felt towards the characters is an important factor.

The findings led towards changing the main character in the script, and made him more sympathetic than before.

SISÄLLYS

1	Johdanto.....	6
2	HUUMORI.....	7
2.1	Vitsin olemus.....	7
2.2	Huumorin lajit.....	8
3	MUSTA HUUMORI.....	9
3.1	Musta huumori ja fatalismi.....	9
3.2	Mustan huumorin suhtautuminen toivoon.....	10
3.3	Esimerkkejä mustasta huumorista.....	10
3.3.1	Tim & Eric’s Bedtime Stories (2014-).....	10
3.3.2	South Park (1997-).....	11
3.3.3	Nighty Night (2004-05).....	12
3.4	”Pelle” ja musta huumori.....	13
4	HAHMON LUOMINEN.....	16
4.1	Lähtökohtana omat kokemukset.....	16
4.2	Taustatutkimus.....	16
4.3	Kokeellinen psykologi.....	17
4.4	Kuinka Lukasin hahmo lähti liikkeelle.....	18
4.5	Lukasin taustatarina.....	20
5	KOONINEN HAHMO.....	22
5.1	Näkökulma maailmaan.....	22
5.2	Hahmon kehittyminen.....	23
6	MUSTAN KOMEDIAN HAHMO.....	25
6.1	Jerry Lundegaard (<i>Fargo</i> , 1996).....	25
6.2	Jimmy Shive-Overly (<i>You’re The Worst</i> , 2014-).....	26
6.3	Eric Cartman (<i>South Park</i> 1997-).....	27
6.4	Yhdistäviä tekijöitä.....	28
6.5	Lukas mustan komedian hahmona.....	29
7	MUSTAN KOMEDIAN HAHMON KÄSIKIRJOITTAMINEN.....	33
7.1	Neljä ominaisuutta.....	33
7.1.1	Hahmon tarve ja motivaatio.....	33
7.1.2	Hahmon näkökulma.....	34
7.1.3	Hahmon päätökset.....	34
7.1.4	Hahmo kokee muutoksen.....	34
7.1.5	Neljä ominaisuutta mustan komedian hahmoille.....	35

7.2 On syytä epäillä.....	35
8 POHDINTA.....	36
LÄHTEET.....	37
LIITTEET.....	41
LIITE 1: ”Pelle”-lyhytelokuvan synopsis.....	41
LIITE 2: Käsikirjoitus v. 25.4.....	42

1 Johdanto

Kun aloitin kirjoittamaan lopputyöelokuvaani ”Pelle”, pyrkimykseni ei ollut tehdä mustaa komediaa. Ainoa pyrkimykseni oli tehdä komedia, jossa olisi vahvasti kirjoitetut hahmot. Olin tottunut antamaan tarinoissani juonelle enemmän sijaa, ja nyt halusin kehittyä kirjoittajana.

Miksi juuri komedia? Syy siihen ei ole oikeastaan sen monimutkaisempi kuin että olen aina rakastanut komediaa, ja se on jotain mitä haluan tehdä tulevaisuudessakin. Koen kuitenkin, että komedia on genrenä jatkuvassa muutoksessa. Olen pitkään huomionut, että komedian tämänhetkinen suunta varsinkin USA:ssa on olla entistä rehellisempää, entistä julmempaa sekä myös luoda entistä syvempiä hahmoja. Kaikki nämä elementit ovat asioita, jotka ovat tehneet komediasta mustempaa. Esimerkkeinä ovat sarjat *It's Always Sunny in Philadelphia* (2005-), *South Park* (1997-), *Rick and Morty* (2013-), *Louie* (2010-), jne. Kaikki ovat tummanpuhuvia sarjoja, joissa mennään yleensä syvälle hahmojen psykologiaan.

Ensimmäisten käsikirjoitusversioitteni jälkeen aloin ymmärtämään, että käsikirjoittamani lyhytelokuva ”Pelle” tulisi olemaan komediana myös mustanpuhuvaa. Tämän tajutuani, halusin alkaa muokkaamaan hahmojani sopivammaksi mustan komedian genreen.

Opinnäytetyössäni tutkin, mikä tekee henkilöstä sopivan mustaan komediaan, ja miten luodaan tällainen henkilö. Keskeisenä lähteenä minulla on ollut alan kirjallisuutta sekä genren tv-sarjoja ja elokuvia. Työni tavoitteena on selvittää, mitä ominaisuuksia genren hahmoissa on, ja tarkoitus on auttaa genren kirjoittajia, jotka haluavat tehdä hahmoistaan toimivampia.

Lähestyn aihetta tutkimalla ensin huumorin sekä mustan huumorin olemusta. Sen jälkeen siirryn hahmon kirjoittamiseen, ja lopuksi mustan huumorin hahmon kirjoittamiseen. Kirjoitan aiheitten yhteydessä omasta lopputyöelokuvastani ja mitä havaintoja aiheesta tein sen aikana.

2 HUUMORI

Huumori on vuorovaikutusta ja viestintää. Sen tarkoitus on tehdä ihmisiä iloisiksi, naurattaa ja purkaa jännitystä. Huumori voi kummuta ylemmyydestä ja vahingonilosta, yllättävästä vastakohtaisuudesta, tai sen tarkoituksena voi olla tarjota huojennuksen tunne. (Wikipedia 2012a.)

Asiaa voi havainnollistaa tutkimalla vitsin olemusta.

2.1 Vitsin olemus

Stanley Lyndon määrittelee kirjassaan ”How to Be Funny” (2010, 9) vitsin lyhyeksi tarinaksi tai lyhyeksi sarjaksi sanoja, joiden tarkoitus on saada lukija tai kuuntelija nauramaan tai löytämään asia humoristiseksi.

Mikä siis tekee vitsistä hauskan? Edward de Bono on sanonut, että mieli on kuvioita tunnistava laite, ja se toimii havaitsemalla tarinoita ja käyttäytymistä ja pistää ne tuttuihin lokeroihinsa. Jos tämä jostain syystä katkeaa, ja tuttu kuvio muuttuukin joksikin muuksi, aivot luovat tämän uuden linkin eri kautta kun normaalisti ja nauru on lopputulos uuden yhteyden syntymisestä. Lyndon teorioi tämän olevan syy, miksi vitsit ovat hauskimmillaan ensimmäisellä kuuntelukerralla. (Stanley Lyndon 2010, 9-10)

Vitsi koostuu asettelusta ja punch linesta. Asettelussa meille kerrotaan vitsin lähtökohdat, ja punch linen tarkoitus on saada meidät nauramaan. Yleensä asettelun tarkoitus on saada kuuntelija tai lukija ajattelemaan tietyllä tavalla, ja punch line yllättääkin kuuntelijan oudolla tulkinnalla ja lähestymistavalla (Stanley Lyndon 2010, 18). Kuten seuraavassa esimerkissä ilmenee:

Miksi oppilas toi liikuntatunnille avaruuspuvun?

– Koska opettaja sanoi, että harjoitukset on kerran kuussa.

(Vitsikirja 2016a.)

Vitseihin kiteytyy huumorin vahvin ominaisuus, sen kyky yllättää ja kääntää asioita pääläelleen, näyttää asioita nokkelasti uusista näkökulmista ja herättää ajatuksia.

2.2 Huumorin lajit

Huumorin lajeja on monia. Esimerkiksi satiiri, ironia, parodia, antihuumori, absurdi huumori ja musta huumori. (Wikipedia 2016a.)

Satiirin kohteena on yleensä yhteiskunnalliset aiheet ja henkilöt, joista tehdään pilaa ironialla tai liioittelulla. Ironiassa huumori perustuu siihen, että sanoma on päinvastainen kuin käytettyjen sanojen ilmeinen merkitys. Parodiassa tehdään pilaa yleensä jostain tunnetusta teoksesta katsomalla humorististen linssien läpi. Antihuumorissa ilmeiseltä tuntuva huumori on tarkoituksellisesti jätetty pois. Absurdissa huumorissa huumori syntyy sattumanvaraisista ja epäloogisista asioista; nimenomaan logiikan puute synnyttää yleensä huumorin. (Wikipedia 2016a.)

3 MUSTA HUUMORI

Mustaan huumoriin viitataan kirjallisuudentutkimuksessa vaihtelevasti muun muassa tekniikkana, toonina, sävynä, asenteena tai genrenä. Mustalla huumorilla on juurensa jo 1700-luvun satiireissa (esimerkiksi Jonathan Swift) ja 1800-luvun alun romanttisessa ironiassa. Nykyisenlaisena genrenä siitä ryhdyttiin puhumaan vasta toisen maailmansodan jälkeen, kun sekä Eurooppaan että Amerikkaan ilmaantui yhä enemmän kirjailijoita, joiden tuotantoa yhdisti kammottavien, ironisten ja groteskin koomisten tilanteiden hyväksikäyttö, ja samalla ihmisen saattaminen naurettavaan tai mielettömään valoon. (Wikipedia 2016b.)

Sigmund Freud kirjoitti esseessään ”Humour” (1927, 162), että huumori on defenssi-mekanismi egolle, joka uskoo olevansa voittamaton, eikä halua todellisuuden puhkovan kuplaansa. Ego ei suostu kärsimään tuskaa, vaan haluaa nähdä traumat ja tuskalliset asiat tilaisuuksina kerätä lisää nautintoa. Juuri tämän vuoksi huumori ja monet asiat mitä koemme hausimmiksi liikkuvat ihmismielen pimeimmillä sektoreilla. Haluamme alitajuisesti taistella vastaan niitä asioita, joita pelkäämme eniten. Esimerkiksi kuolemalle nauramisen voi jopa ymmärtää terapeuttisena.

3.1 Musta huumori ja fatalismi

Vacklinin ja Rosenvallin (2015, 498) mukaan mustassa huumorissa huumorin ja satiirin kohteina ovat kuolemanvakavat asiat, kuten murha, sairaudet sota ja kuolema. Siitä voidaan päätellä, että musta huumori ja satiiri menevät hyvin yhteen, sillä kumpikin uskaltaa tuoda esille asioita mitä yleensä pidetään pitävät tabuina. Molemmissa ollaan myös parhaimmillaan tasapuolisen ilkeitä kaikille, eikä pidetä mitään pyhänä. Tästä on kyse esimerkiksi tv-sarjassa *South Park* (1997-). Stand-up koomikko Ismo Leikola on osuvasti sanonut, ettei ole olemassa mustaa huumoria, vain vaikeita aiheita. (Yle2016a)

Mustalla huumorilla on tietyllä tavalla yhdentävä voima, se pystyy laittamaan alhaisimmat ja ylhäisimmät kastit samojen totuuksien eteen. ”Mustaa huumoria sävyttää usein kohtalonusko, fatalismi. Fatalismi uskottelee, että kaikki mikä tapahtuu, on väistämätöntä ja ihmisen toiminta ennen vääjäämätöntä kuolemaa yhdentekevää”, kuten Vacklin & Rosenvall (2015, 498) toteavat. Totuuksien kanssa on vaikea väitellä, ja siksi

mustan huumorin tehtävä on usein muistuttaa meitä että olemme kaikki samalla tavalla kuolevaisia.

3.2 Mustan huumorin suhtautuminen toivoon

Mustan huumorin väistämättömän pessimismin tekee mielenkiintoiseksi miten siinä suhtaudutaan toivoon. Toivo on usein tämän genren teoksissa antagonistin roolissa. Toivo on jotain, joka johtaa mustan huumorin henkilön usein harhateille ja joskus vielä pahempiin ongelmiin. Esimerkiksi vaikka Jerry Lundegaardin toivo elokuvassa ”*Fargo*” (1996). Hän toivoo, että kidnappausoperaation jälkeen kaikki hänen elämässään muuttuisi paremmaksi, mutta käy toisinpäin.

3.3 Esimerkkejä mustasta huumorista

Seuraavassa luvussa esittelen kolme TV-sarjaa, jotka mielestäni edustavat genreä erilaisilla tavoilla.

3.3.1 Tim & Eric’s Bedtime Stories (2014-)

KUVA 1. Gary Royce (Eric Warheim) sarjasta Tim & Eric’s Bedtime Stories, jakso 8.

Mustaan ja absurdiin huumorin erikoistuneet Tim Heidecker ja Eric Warheim (Tunnettuja sketsisarjasta *Tim & Eric’s Awesome Show. Great Job.*(2007-)) tekivät vuonna 2014 synkkääkin synkemmän komediasarjan *Tim & Eric’s Bedtime stories*, jossa jokainen jakso kertoo oman tarinansa, lähes poikkeuksetta tuhoon ajautuvasta päähenkilöstä. 6.11.2015 esitettiin jakso ”Sauce Boy”, on mielenkiintoinen sekoitus positiivisuutta ja fatalismia. Päähenkilö, Gary Royce, on addiktoitunut vaippojen syömiseen. Hämärä

mafia-tyyppi, Bobby, tarjoaa tälle maagista lääkettä, jolla addiktio poistuu. Ehtona on kuitenkin valmistaa päivittäin herkullista kastiketta hänelle ja hänen mafiaperheelleen. Gary joutuu suostumaan, vaikka se järkyttääkin hänen elämäänsä. Hitaasti hän alkaa nauttia työstä kastikemiehenä ja löytää mafiaperheestä oman perheensä.

Gary Royce joutuu kuitenkin lopulta väistymään paikalta, sillä pomon veljenpoika nousee kastikepojaksi. Lähtiessään Bobby paljastaa että ”lääke” oli vain sokerivettä, ja Gary palaa vaippa-addiktiksi. Vaikka tarina kuulostaa selostettuna absurdilta, se sisältää vahvoja hahmoja sekä koskettavaa positiivisuutta Garyn löytäessä uuden elämänsä tässä omituisessa maailmassa. Jakso osoittaa, kuinka mustan huumorin teoksilla on onnistuessaan kykyä vaikuttaa ihmistunteisiin; kuinka se pystyy nostamaan tunteita vaan tuho-takseen ne. Tässä maailmassa toivo on kirosana.

3.3.2 South Park (1997-)

KUVA 2. South Parkin vakiohahmoja, kuva sarjasta South Park.

South Park on ollut jo 20 vuotta yksi tunnetuimmista mustan huumorin edustajista. Sarja kertoo South Parkin kylästä, jossa päähenkilöinä seikkailevat neljä 8-vuotiasta poikaa. Kylä on täynnä outoja ihmisiä sekä outoja tapahtumia. Sarjassa on käsitelty armatomasti ideologioita ja rikottu tabuja, jotka liittyvät esimerkiksi aborttiin, uskontoihin, politiikkaan, homoseksuaalisuuteen, transseksuaalisuuteen, murhaamiseen jne.

South Park pyrki alkuvuosinaan enemmän huomionhakuiseen, jopa alatason huumoriin, mutta kehittyi enemmän sosiaalisen ja älykkään satiirin suuntaan. South Parkin yhteys

omille alkujuurilleen tekee sarjan satiirista omalaatuista. Sarjan satiiri on älykästä, mutta sen lisäksi myös huomionhakuista ja alatasoista. Eräällä tavalla sarja on mustan huumorin ja satiirin yhdistelmä, joka herättää ajatuksia maailmasta ja on samaan aikaan lapsellinen.

Mielestäni South Parkin suurin saavutus on, että se on lukuisia kertoja kyennyt ottamaan esille asioita, mitä monet muut eivät ole edes yrittäneet, ja tehneet pilkanalaiseksi asioita, joita muut ovat pitäneet pyhinä. Sarja on tietynlainen tasapuolisuuden tukija, sillä se murskaa kaikki osapuolet yhtä julmasti.

3.3.3 Nighty Night (2004-05)

KUVA 3. Kuva Nighty Night-sarjan ensimmäisestä kaudesta.

Nighty Night on brittiläinen, musta komedia vuosilta 2004-2005. Sarjassa keskitytään vain yhteen päähenkilöön, jonka synkkä persoonallisuus tekee sarjasta monella tavalla mustimpia mitä olen nähnyt.

Sarja pyörii täysin päähenkilönsä Jillin ympärillä, joka on kovan luokan sosiopaatti ja täysin kyvytön empatiaan. Hänen aviomiehensä todetaan kuolemansairaaksi, joten Jill ilmoittautuu seurustelupalveluun. Hän löytää miehen, josta kiinnostuu, mutta tämä on naimisissa kävelykykynsä menettäneen naisen kanssa. Sarjassa seuraamme Jillin pyrkiä saamaan miehen eroamaan, jotta hän saisi miehen täysin itselleen.

Sarjan tekee kiinnostavaksi sen päähenkilö. Kuinka katsoja voi seurata ihmistä, jolla ei ole mitään hyviä puolia ja on täysin mahdoton samaistuttavaksi? Toisin kuin muut sarjat, emme seuraa tätä koska välitämme päähenkilöstä, vaan sarja vetoaa täysin katsojan synkkiin puoliin. Katsoja miettii, kuinka pitkälle hahmo menee? Kuinka törkeä hahmo voi olla? Monella tavalla, kuten musta huumori yleensä, sarja vapauttaa katsojan yleisesti hyväksytyjen normien kahleista. Hyvä ihminen ei käyttäytyisi näin, mutta mitäköhän tapahtuisi jos käyttäytyisi? Näin katsojan mielenkiinto syntyy.

3.4 ”Pelle” ja musta huumori

KUVA 4. ”Pelle”-elokuvan otsikko, kuva lyhytelokuvasta ”Pelle”.

Seuraavaksi käsittelen käsikirjoittamani ”Pelle”-lyhytelokuvan käsikirjoitusta. Synopsis ja käsikirjoitus ovat liitteinä (Liite 1 ja 2).

Onko ”Pelle” mustaa huumoria? Ja kuka tarkalleen ottaen määrittelee mitä musta huumori on? Kuten edellä olevasta voi päätellä ja mihin myös Hokkanen (2015, O’Neilin mukaan 1983, 364) toteaa, eri kirjoittajat luonnehtivat mustaa huumoria muun muassa groteskiksi, hirtehiseksi, makaaberiseksi, sairaaksi, pornografiseksi, skatologiseksi, ironiseksi, satiiriseksi, absurdiksi tai näiden yhdistelmiksi. Jotkut näkevät mustan huumorin ihmisluonteen piirteenä, jotkut ajattelevat että musta huumori sen äärimmäisessä muodossa ei ole huumoria ollenkaan, ja jotkut ehdottavat, että kaikki huumori on pohjimmiltaan mustaa huumoria.

On kuitenkin elementtejä, joista voidaan olla yhtä mieltä. Musta huumoriin sisältyy aina jokin julmuuden vivahde. Traaginen asia esitetään täysin arkipäiväisenä. Tabuaihe alistetaan naurettavaksi samalla tiedostamaton pelkoa tuntien. (Hokkanen 2015, Virtasen mukaan 1990, 365.) Kuinka tämä toteutuu ”Pellessä”? Julmuuden koen olevan mu-

kana, etenkin elokuvan lopussa, kun Lukas tappaa viattoman näyttelijän luullen samalla pelastaneensa koko maailman ja kasvaneensa ihmisenä. Toivoa ja uskoa pilkataan. Koen myös, että elokuva leikkii tabuaiheilla, kuten vaikka uskonnolla ja massamurhalla. Lukas näkee unen, jossa hänet ristiinnaulitaan reality-ohjelmassa (Liite 2, 12). Tulevaisuuden Lukas varoittaa Lukasia traagisesta tulevaisuudesta, jossa kadut ovat täynnä ruumiita (Liite 2, 12).

KUVA 5. Lukasin uni. Kuva lyhytelokuvasta ”Pelle”.

Mutta onko tämä riittävää? ”Pellessä” on julmia asioita, mutta tekeekö se siitä vielä komediaa? Vai viittaako se enemmän siihen, että elokuva olisi tragedia?

Kuipers (2005, 71) liittää mustan huumorin selkeimmin inkongruenssiteoriaan; missä yhteensopimattomat asiat liitetään yhteen. Teorian mukaan meitä naurattaa, kun havaitsemme samanaikaisesti tai melkein samanaikaisesti toisiinsa yhteen sopimattomia elementtejä. (Järvelä, Keinänen, Nuutinen & Savolainen, 8) Esimerkiksi jos yhdistetään katastrofi johonkin viattomaan, kuten mainontaan, lasten peleihin tai satuihin. Lause ”*Olipa kerran WTC...*”. voi aiheuttaa jossain lukijassa hymähdyksen, vaikka lauseen kokisikin samaan aikaan moraalisesti olevan väärin. Yhteensopimattomuus tarkoittaa jonkinlaista yllätystä. Vastaanottaja kuulee tai näkee jotain, mitä ei ole olettanut kohtavansa. Tässä mielessä koen ”Pellen” olevan kokonaisuutena mustaa huumoria.

Ajattelen ”Pellen” tarinan yhtenä isona vitsinä. Olemme tottuneet elokuviin, joissa vastahakoinen päähenkilö kasvaa elokuvan aikana paremmaksi ihmiseksi (esimerkiksi *As Good As It Gets*, 1997), ja ”Pelle” seuraakin tätä kaavaa alusta loppuun. Ainut muuttuva tekijä on se, että Lukasissa tapahtuva muutos parempaan aiheuttaa suurta tuskaa monelle (kuten myös väistämättä hänelle itselleen). Elokuvan sanoman voisi tulkita myös niin,

että jos Lukas olisi pysynyt kyynisenä itsenään läpi elokuvan, mitään tragediaa ei olisi syntynyt. Tämä on mielestäni mustaa huumoria, koska se rikkoo katsojan odotusarvot sekä antaa julman kuvan maailmasta ja siitä miten hyvyys tulkitaan. Se kääntää pääläelleen monta asiaa, niin kuin monet vitsit tekevät.

”Pelle”-elokuva siis sisältää julmuutta, ja käsittelee tabuaiheita, mutta tekeekö se siitä vielä komediaa? Kertooko esimerkiksi yleisön naurujen määrä onko kyseessä komedia vai ei?

Se ei ole luultavasti paras mittari asian määrittelyyn. Kaikki musta komedia ei ole ääneen naurettavaa. Sitä ei ollut minulle esimerkiksi ”Fargo”, ”Nighty Night” tai suuri osa ”Tim & Eric’s Bedtime Stories”-jaksoista. Arttu Salminen kirjoittaa opinnäytetyössään ”Musta huumori tilannekomediassa” (2012, 1):

Olen havainnut tuttavapiirissäni, että suurta naurumäärää pidetään usein hyvän komedian merkinä, mutta mielestäni on virhe arvottaa jotain hauskaksi ja huvittavaksi tarkoitettua yksinomaan sen mukaan, miten paljon ääneen naurua se saa aikaan. Saatan hekotella läpi komediaelokuvan ja silti pitää sitä todella kehnona tekeleenä. Samaten saatan lähinnä virnuilla tyytyväisenä elokuvaa katsoessani ja silti pitää sitä loistavana komediana. Henkilökohtaisesti en toivo huvittavalta teokselta täysilaidallista irtovitsejä vaan tiettyä asennetta. Olenkin tullut siihen tulokseen, että teoksesta välittyvä asenne on se, mikä saa minut uskollisesti seuraamaan joitain tilannekomedioita ja sulkemaan television muiden kohdalla.

Mielestäni avainsana kaikessa mustassa komediassa on ”asenne”. Se on jotain, mitä muistetaan vitsien jälkeen, jotain, mikä saa katsotun teoksen nousemaan perinteisen komedian yläpuolelle. Se tarjoaa pessimistisemmän, mutta rehellisemmän kuvan maailmasta, kuin mitä perinteinen komedia tekee, ja siksi sitä on vaikea ohittaa.

4 HAHMON LUOMINEN

Kenties tärkein yksittäinen elementti, jonka läpi tarina koetaan ja katsotaan, on sen hahmot. Ennen kuin siirrymme miettimään mikä tekee hahmosta sopivan mustaan komediaan, on syytä pohtia mitä peruselementtejä hahmon rakentaminen kaipaa.

4.1 Lähtökohtana omat kokemukset

Mistä aloittaa hahmon luominen? On vaikea kehittää ihmiskokemus tyhjästä. Yksi varimmista keinoista on aloittaa omasta itsestään.

Jokainen kirjoitettu hahmo perustuu jollain tavalla kirjoittajaan itseensä. Se on tosiasia, jota uskon että juuri kukaan kirjoittaja ei pysty pakenemaan. Kirjoittaja saattaa nähdä kaduilla ja työpaikoilla erilaisia ihmisiä, joihin perustaa hahmonsansa, mutta nämäkin hahmot heijastavat enemmän kirjoittajasta itsestään, ja se miten kirjoittaja kertoo heistä, kertoo miten kirjoittaja kokee elämää.

Tietyllä tavalla, jokainen kirjoitettu hahmo sisältää osia kirjoittajasta itsestään. Kirjoittaja ei ole välttämättä koskaan tappanut, mutta pystyy kuvittelemaan sen raivon, joka voisi siihen johtaa. Kirjoittajan rakkauskohtaukset löytyvät hänen omista suudelmistaan, hyväilyistään ja hellistä hetkistään. Hahmojemme tunteet löytyvät omista tunteistamme. Ennen kuin telepatia yleistyy, omat tunteemme ovat ainoat jotka olemme intiimisti tunteet. Ne ovat perusasetuksemme. (Nancy Kress 2005, 2.)

Kirjoittaja pakenee hahmoonsa, ja yrittää nähdä maailman tämän läpi. Mutta riippuen aiheesta ja henkilöstä, uskottava hahmo tarvitsee usein hyvää taustatutkimusta.

4.2 Taustatutkimus

Linda Seger kirjoittaa kirjassaan ”Creating Unforgettable Characters” (1990, 3-4), että kirjoittaja tekee jatkuvaa tutkimustyötä kaiken aikaa. Tämä on ns. yleistä tutkimusta, jatkuvaa pienten asioitten havainnointia, kuinka ihmiset puhuvat, kävelevät, pukeutuvat jne. Siksi moni kirjoittamisen opettaja ohjaakin kirjoittamaan asioista, jotka ovat jo tuttuja. Näissä tarinoissa sekä maailma että hahmot tuntuvat tutuilta, eleyiltä.

Novelisti Robin Cook on ammatiltaan lääkäri, ja kirjoittaa tarinoita lääkäreitten maailmasta. Tästä edusta huolimatta Cook joutuu silti tekemään jatkuvaa tutkimustyötä hahmoistaan ja lääkäritermeistä. (Linda Seger 1990, 4.) Tämä osoittaa hyvin, kuinka helpposti työ olisi vielä raskaampaa ja vaikeampaa, jos Cookilla ei olisi ammattinsa ja taustansa kautta yhtä helppoa lähtökohtaa. Paras paikka aloittaa kirjoittaminen on usein itselle tutuista asioista.

Hahmot eivät elä tyhjiössä, sillä he ovat ympäristönsä tuote. Hahmo 1950-luvun Lapista on varmasti erilainen kuin hahmo 2000-luvun Helsingistä. Hahmon ymmärtäminen alkaa kontekstin ymmärtämisestä. Syd Field määrittelee tämän hyvin teoksessaan ”Screenplay”. Konteksti on kuin tyhjä kahvikuppi. Se on ikään kuin hahmolle määritetyt reunat, joka sitten täyttyy kaikenlaisilla yksityiskohdilla ja lisäominaisuuksilla. Konteksti on suurimmalta osin hahmon kulttuuri, historiallinen aikajakso, asuinpaikka ja ammatti. (Linda Seger 1990, Syd Fieldin mukaan 1979, 5.)

4.3 Kokeellinen psykologi

Entäs hahmon sisäinen maailma? Eric Maiselin (2006, 7-8) ajatus kirjoittajasta kokeellisena psykologina on hyvä. Kirjoittajalla on mahdollisuus viedä tai aloittaa hahmonsakin minkälaisesta mielentilasta vain, ja päästä tämän pään sisälle syvemmin kuin yksikään psykologi ikinä voisi. Kirjoittaja kykenee selvittämään syyt hahmon mielentilaan helposti, mutta ennen kaikkea tekemään testejä, joita ei kukaan muu pystyisi.

”Miten syyllisyydentunto toimisi ihmisessä, joka kokee olevansa oikeutettu murhaan mutta joka teon jälkeen alkaakin epäillä onko asia näin?”, näin voimme kuvitella esimerkiksi Tolstoin ajatelleen kirjoittaessaan Rikosta ja Rangaistusta. (Maisel 2006, 7-8.) Kirjoittaja pääsee kokeilemaan kaikenlaisia psykologisia kokeiluja, joita oikeassa maailmassa ei uskaltaisi tai haluaisi tehdä. Hän pääsee hahmojensa kautta kokemaan tunteita ja tekemään päätöksiä, joita ei oikeassa maailmassa välttämättä voisi tehdä. Jos kokeilut tuntuvat jo kirjoittajalle mielenkiintoisilta, ne ovat sitä mahdollisesti lukijallekin.

Maailma on täynnä persoonallisuuksia. Ihmiset ovat loputtomasti mielenkiintoisia muille ihmisille, koska tasapainoisinkin tuntemamme henkilö voi pitää sisällään suuria salaisuuksia tai käyttäytyä joskus täysin arvaamattomasti. Onko mahdoton ajatus että vahvin persoonallisuus saattaisi murtua paineen alla? Onko mahdoton ajatus, että avioliitto joka

on ollut onnellinen 25 vuotta, saattaisi kokea myllerrystä 26:tena vuoteen? Voiko jokin pienen pieni ajatus saada ihmisessä aikaan muutoksen, joka muuttaa tämän loppuelämän? Uskomme samaan aikaan ihmisessä tietynlaiseen tasaisuuteen, mutta kuinka moni asia on lopulta mahdoton ihmisen luonteessa? (Maisel 2006, 7-8) Jos kirjoittaja haluaa luoda oikeasti inhimillisen hahmon, on hyvä pitää mielessä, mikä tekee ihmisistä ja hahmoista mielenkiintoisia meille.

4.4 Kuinka Lukasin hahmo lähti liikkeelle

Tarinani ”Pelle” lähti alun perin liikkeelle tilanteesta, ei hahmosta. Tämä on ollut minulle perinteinen tapa alkaa miettimään käsikirjoitusta, tilanne tai lähtökohta, joka jollain tavalla saisi minut kiinnostumaan. Kyseinen tilanne oli tällä kertaa elokuvan kohtaus, jossa Lukas seisoo ”Suomen Seuraava Pelle”-kisan tuomareitten edessä ja käyttäytyy ylimielisesti (Liite 2, 4). En osaa sanoa mistä tilanne syntyi, mutta se herätti minussa kysymyksen: ”Miksi tämä henkilö käyttäytyy näin?”

KUVA 6. Lukas tuomariston edessä ”Suomen Seuraava Pelle”-realitykisassa. Kuva lyhytelokuvasta ”Pelle”.

Ajattelin, että jos kysymys kiinnostaa minua näin paljon, haluan löytää siihen vastauksen kirjoittamalla käsikirjoituksen loppuun asti. Oletin, että kysymys herättäisi muittenkin mielenkiinnon katsoa elokuva.

Käsikirjoitus muuttui lukuisten versioitten aikana, mutta kohtaus mistä kaikki lähti liikkeelle, pysyi loppuun asti mukana. Otin keskittymispisteeksi itselleni Lukasin hahmon, ja annoin hänen viedä tarinaa eteenpäin.

Ensimmäisiä asioita joita havaitsin hahmossa, oli hänen kyynisyytensä. Minua askarrutti hänen tietynlainen ”millään ei ole mitään väliä”-asenteensa, joka ei kuitenkaan saanut häntä jäämään makaamaan masentuneena sänkyynsä, vaan tekemään pilaa ihmisistä, jotka uskoivat että asioilla on väliä. Se, että hän tekee jotain, tarkoittaa että jollain tasolla hän kuitenkin välittää asioista. Ja kun ymmärsin tämän hänen luonteestaan, tarina alkoi muokkautua ristiriidan ympärille.

Tajusin, että Lukaksessa oli paljon ominaisuuksia, joita oli minussa itsessäkin. Hän on tavallaan minulle psykologinen kokeilu, mitä tapahtuisi, jos veisin tietyt elementit luonteestani ääri rajoille ja olisin vain avoimen halveksuva koko maailmaa kohtaan. Koska kyseessä on koominen hahmo, pystyin huoletta liioittelemaan näitä ominaisuuksia.

Melko pian huomasin myös Lukasin luonteen sopivaksi edustamaan asiaa, josta halusin myös kertoa: hipsterit. Nuorisoryhmä, joka välttelee valtavirtakulttuuria ja pitää kaikesta ironisesta. Koin, että heidän kyynisyytensä nyky maailmaa kohtaan sopisi loogiseksi osaksi Lukasin luonnetta. Tämä muokkasi myös Lukasin hahmoa, joka muovautui nyt stereotyyppisemmäksi esimerkiksi ryhmästä.

Pyrin kuitenkin siihen, että Lukas säilyisi yksilönä. Tein päätöksen, että menen tarinaan hahmo edellä, joten halusin pohjustaa Lukasin oikeaan, moniulotteiseen henkilöön. Onnekseni lähipiirissäni on ihminen, joka monilta osa-alueiltaan tuntui yhtenevältä tarinani Lukasin kanssa. Hän ei ollut vaan helposti leimattavissa ”hipsteriksi”, vaan tyyppiksi, josta löytyi uusia puolia jatkuvasti. Lukaksesta tuli loppujen lopuksi tietynlainen sekoi tus itseäni ja häntä.

Linda Segerin (1990, 22) mukaan hahmon määrittäminen on edes-takaisin-tyylinen prosessi. Kysyt kysymyksiä. Tarkkailet. Mietit omia kokemuksiasi, ja keksit joitakin päästäsi. Testaat eri asioita, ja katsot pysyykö hahmo johdonmukaisena. Mietit asioita jotka ovat yksilöllisiä ja arvaamattomia. Tämä oli myös minun pyrkimykseni. Halusin pitää hahmon yksilöllisenä, johdonmukaisena, mutta kuitenkin arvaamattomana.

4.5 Lukasin taustatarina

Kun minulla oli Lukasin lähtökohta valmiina, halusin seuraavaksi pohtia hahmon historiaa. Toki kirjoitin ensimmäistä versiota jo tässä vaiheessa eteenpäin, ja minulle selvisi jatkuvasti uusia puolia hahmosta. En halunnut lukita häntä liian aikaisessa vaiheessa tiettyihin asioihin hänen historiassaan.

Tunnettu näytelmäkirjailija Henrik Ibsen (1828-1906) on sanonut, ettei voi alkaa kirjoittamaan ennen kuin tuntee hahmonsa läpikotaisin. Kuin olisi asunut heidän kanssaan kuukausia (Dunne 2009, 3.) Myös Syd Fields opettaa kirjassaan ”Screenplay” (2005, 48-55), kuinka paljon vahvemman hahmon saa mitä enemmän tälle kehittää taustatarinaa, vanhemmista, sukulaisista, hahmon yksityisestä elämästä, ammatista ja vapaa-ajan elämästä.

Tapani voi olla väärä, mutta en halunnut tutustua hahmoihini edellä mainituilla tavoilla. Osittain siihen voi olla syynä lyhytelokuvan lyhyt muoto, mutta ennen kaikkea halusin kiinnostua hahmoistani nopeasti. Ja paras keino tähän oli joko jokin dialogi tai teko, joka yllätti minut tai avasi hahmoa yllättäen mielenkiintoisiin suuntiin.

Otetaan käsikirjoituksestani esimerkiksi Sinin hahmo. Käsikirjoitukseni ensimmäisessä versiossa oli kohta, jossa Sini yllättäen kysyy Lukasin suhdetta Jeeseen, Sinin ja Lukasin nopean ensirakastelun jälkeen. Yllätin itsenikin kirjoittaessa dialogia, mutta samanaikaisesti se tuntui jotenkin sopivalta Sinin hahmoon. Hahmossa oli heti omituinen ristiriita, joka samaan aikaan ei tuntunut täysin mahdottomalta ja samaan aikaan oli asia, josta halusin ymmärtää lisää. Tällä tavalla pidin yllä oman mielenkiintoni hahmoon, ja pyrin siihen, että myös katsoja kiinnostuisi hänestä samalla tavalla.

Jos olisin miettinyt hänen pohjatarinansa jo valmiiksi ennen kirjoittamisen alkua, en tiedä olisinko päätenyt tuollaiseen hetkeen. Kenties olisin rajannut Sinin käytöstä siten, miten uskovaisten koetaan stereotyyppisesti käyttäytyvän. Koen että tietynlainen monipuolisuus ja ennalta-arvaamattomuus monessa hahmossa vaikutti paljon elokuvan tyyliin, ja teki siitä omalaatuisemman. Menin tässä siis tietoisesti edellämäinittuja neuvoja vastaan, koska pyrkimykseni oli kokeilla uutta tapaa ajatella hahmoja ja tarinaa kirjoitusprosessissa.

”Pellen” käsikirjoituksen ensimmäisessä versiossa oli myös kohta, joka paljasti Lukasista taustatarinaa. Se selitti miten Lukasista oli tullut Lukas. Äiti oli hylännyt, epäonnistui kaikessa, kukaan ei välittänyt ja niin edelleen. Tajusin kuitenkin myöhemmässä vaiheessa, että taustatarina itse asiassa oli ristiriidassa elokuvan pääsanoman kanssa. Lukas ei olisi ollut verrannollinen tapaus oikean elämän ihmisiin. En uskonut että kyynikoksi oikeasti kasvaa vain tragedian läpi, koska se ei selitä miksi esimerkiksi itse olen sitä. Siksi jätin liiallisen selittelyn pois.

Tulin lopputulokseen, että Lukas on tyypillinen, elämässään suhteellisen hyvin toimeentuleva tyyppi, joka ei ole koskaan ollut oikeassa kriisissä ja siksi on kyllästynyt kaikkeen. Hän on käytännönläheinen, eikä halua yrittää mitään, koska yrittämisessä altistuu kivulle. Joten hän tekee pilaa ihmisistä, jotka yrittävät.

On olemassa pari syytä, miksi en halunnut enää mennä liian syvälle hahmon taustatarinaan ja jätin asioita tulkittavaksi. Halusin jättää tilaa ohjaajalle ja näyttelijälle luoda hahmolle oma taustatarinansa sen pohjalta, mitä tekstissä on. En halunnut olla sen tiellä, mitä he toivat tekstiin. Kun kirjoittaa hahmon loogisena, yllättävänä ja kiinnostavana, on loppu näyttelijän ja ohjaajan tuomaa syvyyttä. Toinen syy oli edellä mainittu tekijä siitä, etten halunnut rajata Lukasta liikaa omaksi erityiseksi tapaukseksi. Halusin vain, että katsoja tunnistaisi Lukasista hahmotyypin omasta elämästään ja pystyisi elokuvan jälkeen kenties näkemään kyseiset ihmiset eri tavalla.

5 KOOMINEN HAHMO

Monessa mielessä komedia on ihan samalla tavalla alisteinen dramaturgian laeille kuin muutkin genret, ainoastaan joskus se pyrkii rikkomaan niitä yllättääkseen yleisönsä, kuten esimerkiksi sketsisarja *Monty Python's Flying Circus* (1969-1974), joka tarjoaa jatkuvia absurdeja käännteitä ja odottamattomia aasinsiltoja.

Mutta kun puhutaan tyypillisestä komediasta, elokuvista tai tv-sarjoista, mitä vaaditaan hahmoilta? Miten syntyy hahmo, joka elää maailmassa missä kaikki on yhtä vitsiä? Kuinka helposti sellaiseen hahmoon pystyy samaistumaan?

5.1 Näkökulma maailmaan

John Voorhaus kirjoittaa kirjassaan ”The Comic Toolbox” (1994, 31), että jokainen koominen hahmo tarvitsee ”koomisen perspektiivin”. Jokaisella hahmolla pitää olla vahva, omalaatuinen näkökulma maailmaan, joka poikkeaa normaalista. Mitä vahvempi tämä on, sitä vahvempi hahmo on ja hänestä syntyvä komiikka.

Esimerkiksi vaikka ”Parks and Recreation”-sarjan hahmot (2009-2015). Lesie Knope on hyvin kunnianhimoinen ja vallanhimoinen ihminen, mutta samaan aikaan hän uskoo, että ystävyys ja byrokratian voima pystyy melkein mihin tahansa. Ron Swanson taas näkee maailman täysin toisinpäin, hän näkee byrokratian pahimpana asiana koko maailmassa, vaikka itse työskenteleekin byrokraattina. April Ludgate taas on kyyninen nuori, joka ”vihaa” työtään puistohallituksessa, ja hän haluaa kaikkien tietävän sen. Samaan aikaan hän kuitenkin tekee työnsä hyvin ja on aina tarvittaessa paikalla.

Marc Blake kirjoittaa kirjassaan ”How to be a comedy writer” (2005, 103), että tilannekomedioiden hahmot eivät ole vain sekopäitä, jotka laukovat punchlineja toisensa perään, vaan uskottavia ihmisiä, jotka elävät epätoivossa. He eivät kasva ihmisinä, vaan ajautuvat jatkuvasti ongelmiin, joita heidän persoonallisuuteensa tai lyhytkatseisuutensa tuottavat. Parhaimmat hahmot eivät siltikään ole stereotyyppisiä, ei edes komediassa. Parhaimmat hahmot perustuvat hyvin usein oikeisiin ihmisiin, joiden persoonallisuuden koomisimpia puolia on liioiteltu.

Blake kirjoittaa, että tilannekomedioissa keskipisteeksi nousee yleensä hahmo, joka on tyranni tai inisevä ääliö, julma pomo tai pätemätön aviomies, höynäytettävä hölmö tai ylpeilevä tylsimys. Nämä ovat aina hahmoja, joitten on vaikea tunnistaa rajoja tai polkevat muitten yli päästääkseen valtaan. Ja syy on ymmärrettävä. Nämä hahmot pystyvät tuottamaan draamaa, konfliktia ja huvittavia tilanteita pelkästään persoonallisuksiensa voimalla. (Blake 2005, 103.) Esimerkiksi Archie Bunker ”*All in the Family*”-sarjassa (1971-1979) uskoo aina olevansa oikeassa, vaikka joutuu usein nielemään sanansa. Homer Simpson ”*The Simpsons*”-sarjassa (1989-) on aina naiivisti höynäytettävissä ties mihin sekoiluun mukaan.

Koen, että Lukas käsikirjoituksessani kuuluu tähän sarjaan. Hän on riittävän ylimielinen ja pikkumainen, että on valmis kuluttamaan tolkuttoman määrän aikaa mennäkseen jokaiseen suomalaiseen reality-sarjaan vain voittaakseen pikkumaisen vedon kaverinsa kanssa (Liite 2, 4). Sanoisinkin, että Pellen alku on enimmäkseen perinteistä komediaa, vasta tarinan saadessa oudompia käänteitä siirrytään hitaasti mustan komedian puolelle. Alussa Lukas käyttäytyy kuin perinteisen komedian liioiteltu hahmo käyttäytyisi.

5.2 Hahmon kehittyminen

Tilannekomedioden koomiset hahmot eivät yleensä kasva ihmisinä. Draamoissa hahmot yleensä oppivat virheistään, kuten me teemme oikeassa elämässä, mutta komedioissa hahmot pysyvät lapsellisina, itsekkäinä ja itsetärkeinä. Käytännössä lapsina. (Blake 2005, 107.) *Seinfeld*-sarja (1989-1998) on hyvä esimerkki tästä. Kaikki neljä päähenkilöä ovat pohjimmiltaan hyvin itsekeskeisiä ihmisiä, jotka usein voivat saattaa viattomia sivullisia tuhoonsa. Edes sarjan päätösjaksossa, jossa hahmot joutuvat vastakkain tekonsa kanssa oikeudenkäynnissä, he eivät tunnu kasvavan ihmisinä. Pikemminkin sarjan viimeisinä hetkinä he aloittavat tyhjämpäiväisen keskustelun napista, samalla keskustellulla jolla sarja aikoinaan alkoi. Sykli alkaa heille vaan uudestaan, mitään uutta ei opittu.

Yllämainittu sääntö koskee yleensä lähinnä tiettyjä tilannekomedioita. On olemassa lukuisia elokuvia ja sarjoja, joissa koominen hahmo kehittyy. Kuten Vacklin ja Rosenvall (2015, 51) kirjoittavat, syyn ei tarvitse olla yhtä uskottava kuin vaikka tragediassa ja draamassa. Se voi olla hupsu tai hassu, mutta tärkeintä on, että se on looginen hahmon kannalta. Absurdissa maailmassa syy- ja seuraussuhteet voivat olla järjenvastaisia

ja kaikki voi tapahtua sattumalta, mutta kirjoittaja ei silti saa pettää katsojan luottamusta, eikä hahmo voi muuttua ilman kehittelyä tai syytä.

Kun seuraa tarinaa, missä voi tapahtua vaikka mitä yllättävää tai outoa, haemme ankkuria aina jostain. Yleensä se ankkuri on hahmo, johon voimme jollain tavalla samaistua. Huumori toimii paljon helpommin kun sen voi sitoa meille tuttuihin asioihin.

Lukas kehittyy käsikirjoituksessani kenties samaa tahtia, kun elokuvan tyyli alkaa muuttamaan tummemmaksi. Katsojaan ja Lukasiin iskee samaan tahtiin ajatus, että nyt kaikki ei ole enää normaalia, ja kenties ei ole enää paluuta vanhaan.

6 MUSTAN KOMEDIAN HAHMO

Olennainen kysymys tutkimukseni kannalta on, miten kirjoitetaan mustan komedian hahmo? Miten tämä eroaa normaalin komedian hahmosta? Tutkin asiaa esimerkkitapausten ja oman käsikirjoitukseni kautta.

Valitsin kolme esimerkkiahahmoa, jotka olisivat mahdollisimman erilaisia, jotta voisi saada mahdollisimman laajan otannon siitä, mitkä elementit yhdistävät hahmoja.

6.1 Jerry Lundegaard (*Fargo*, 1996)

KUVA 7. Jerry Lundegaard (William H. Macy) Fargo-elokuvassa.

Jerry Lundegaard on Fargo-elokuvan päähenkilö, mies, joka ajautuu epätoivoiseen tekkoon. Hän on rahapulassa, eikä hänen rikas anoppinsa suostu antamaan hänelle lainaa. Jerry palkkaa kaksi rikollista kidnappaamaan vaimonsa, jotta saisi anoppinsa maksamaan kovat lunnaat. Kaikki väistämättä kuitenkin alkaa menemään pieleen, ja Jerry menettää otteensa operaatiosta.

Jerryä voisi kuvailla pieneksi mieheksi, jonka hermot eivät ole koskaan kestäneet haastavia tilanteita. Elokuva antaa kuvan, että Jerry on elänyt elämänsä moitteettomasti, mutta elämä on aina antanut hänelle vain roposia palkkioksi. Hän on pohjimmiltaan kunnianhimoinen, ja elokuvan juoni käynnistyykin Jerry'n yrityksellä saada elämänsä takaisin omiin käsiinsä. Lopulta kaikki vain lipsuu kauemmas häneltä. On mahdollista tulkita Jerry moraalittomana luumuna, joka laittaa vaimonsa hengenvaaraan, mutta Jerry ei ikinä näkisi itseään näin. Hän kokee tekevänsä suuren uhrauksen perheensä onnen eteen, tekemällä kovia päätöksiä.

Se, mikä tekee Fargoista mustan komedian, on sen farssimaisuus. Juuri kun katsoja luulee, ettei asiat voi mennä huonommin, ne menevät. Myös elokuvan tietynlainen tempo ja sanailu pitävät yllä koomisen tunteen, vaikka tapahtumat vain synkkenevät. Mutta mikä tekee Jerrystä miltei mallityypin mustaan komediaan?

Mielestäni tietyn tason realistisuus. Komediat ovat täynnä hahmoja, jotka tunnistamme oikeasta elämästä, ainoastaan liioteltuina ja silloin tällöin epäloogisina. Sen sijaan Jerry tuntuu ihmiseltä, joka jokaisen katsojan olisi hyvin helppo kuvitella oikeasti eläneen. Siksi Fargo alkaakin tekstillä ”Tämä on tosi tarina”. Lause on kuitenkin vain elokuvan ohjaajien, Coenin veljesten, tyylikikka, eikä pidä paikkaansa. Heidän pyrkimys oli kertoa mahdollisimman todelta tuntuvaa tarinaa. Ja lause olisi helppo uskoa. Kaikki tuntuu hyvin todelta. Jerry ei kuitenkaan tunnu draaman hahmolta, nauramme vain yleensä enemmän häntä kuin hänen kanssaan.

Mutta realistisuus ei ole mustan komedian hahmon elinehto, vaikka usein mustat komediat pyrkivätkin näyttämään maailman synkemmän puolen häpeilemättä ja rajusti. Se on osa suurempaa kokonaisuutta, johon paneudun luvussa 6.4.

6.2 Jimmy Shive-Overly (You’re The Worst, 2014-)

KUVA 8. Jimmy Shive-Overly (Chris Geere) You’re The Worst”-sarjasta.

Jimmy on toinen amerikkalaisen ”You’re The Worst” -komediasarjan päähenkilöistä. Sarja kertoo kahdesta kaikin puolin myrkyllisestä persoonallisuudesta, Gretchenistä ja Jimmystä, jotka eivät ole kovin menestyneitä ihmissuhteiden maailmassa, ja päätyvät suhteeseen toistensa kanssa. Sarja on monella tavalla kenties likainen kääntöpuoli nor-

maalista romanttisesta komediasta, joitten kuva maailmasta on yleensä ruusuisempi. Teoksen komediasta tekee mustaa sen arkisempi ja usein kuoppaisempi tie siitä, kuinka nämä kaksi päätyvät yhteen ja jopa tarvitsemaan toisiaan.

Jimmy on ylimielinen kirjailija, joka ei hetkeäkään häpeile näyttää sotaveteraanikämpäkaverilleen, että on tätä älykkäämpi ja pätevämpi, eikä tunnu muutenkaan säästelevän sarkasmiaan keneltäkään. Hän on kyynisyydellään ja itsekeskeisyydellään ajanut itsensä tietynlaiseen erakkoelämään, eikä välitä ketä satuttaa. Vain Gretchen kykenee saamaan Jimmystä silloin tällöin ulos herkemmän puolen.

Toisin kuin Jerry, Jimmyn huumori ei perustu pelkkään realismiin tai samaistuttavuuteen. Jimmy on pohjimmiltaan koominen hahmo, jonka perusominaisuuksia on liioiteltu. Normaali ihminen ei keksisi nokkelia sarkastisia vastauksia yhtä taajaan kuin Jimmy, tai olisi yhtä älykäs ja samaan aikaan lapsellinen kuin hän on. Mutta tunnistamme Jimmyn muotin, tunnistamme ihmiset, joihin Jimmy perustuu.

Olellainen asia Jimmyssä on hänen rikkinäisyytensä ja ristiriitaisuutensa. Vaikka hän on silloin tällöin liioiteltu, syyt hänen ongelmalliseen persoonaansa pompahtavat usein pinnalle. Opimme tuntemaan hänet syvällisesti, syvällisemmin kuin perinteisen komedian hahmo yleensä tunnetaan, sillä perinteisessä komediassa liian todelta tuntuva empatia ei enää tuntuisi hauskalta. Mutta tähänkin paneudun tarkemmin kolmannen esimerkkihahmon jälkeen.

6.3 Eric Cartman (South Park 1997-)

KUVA 9. Eric Cartman ”South Park”-sarjasta.

Jos joku hahmo pitäisi valita South Parkin päähenkilöksi, suurin osa ihmisistä luultavasti valitsisi Eric Cartmanin. Hän on todella monen jakson juonen käynnistäjä ja keskipiste. Cartman oli sarjan alkuaikoina laiska, itsekeskeinen ja ylimielinen ja ylipainoinen kakara, mutta sarjan tyylin kehittyessä Cartman ei ollut enää kovin laiska vaan manipuloiva nero, joka oli valmis tekemään mitä tahansa saadakseen haluamansa.

Hän käyttäytyy röyhkeästi, jopa törkeästi. Hän on esimerkiksi tapattanut koulukaverinsa vanhemmat ja syöttänyt nämä tälle chiliin pilkottuna, yrittänyt uusia holokaustin, yrittänyt rahastaa uskonnolla, esittänyt vammaista voittaakseen vammaisolympialaisissa jne. Hän on aggressiivinen ja sadistinen ja uskoo olevansa kaikkien muitten yläpuolella ja haluaa todistaa sen kaikin mahdollisin tavoin. Kun hänen pakkomieltainen uskonsa hänen luontaiseen paremmuuteensa haastetaan, Cartman yksinkertaisesti kieltäytyy uskosta todellisuuteen ja saattaa mennä jopa psykoottisuuden rajamaille.

Mustan komedian kannalta Cartman on esimerkkitapauksista vähiten realistinen, ja on liioiteltu hahmo jo puhtaasti siitä syystä, että hänen pitäisi olla 8-vuotias mutta onnistuu aina välillä manipuloimaan koko maailmaa. Cartman tuskin helposti edustaa ihmisiä, joita tunnemme oikeasta elämästä, mutta havainnollistaa pimeitä puolia, joita monesta meistä löytyy.

Jos Cartman on niin monella tavalla paha, mikä tekee hänestä koomisen? Tässä tapauksessa epärealistisuus. Asiat, joita Cartman monessa jaksossa käsittelee, voivat olla aitoja ja tabuja, mutta Cartmanin epärealistisuuden ansioista voimme tarkastella näitä asioita turvallisen turvamuurin takaa. Kaikki tuntuu yliammutulta.

Kaikesta epärealistisuudestaan huolimatta Cartmanilla on yhteistä Jimmyn ja Jerryn kanssa. Kaikki hahmot ovat syvällisiä, eikä vain yksiulotteisia. Pääsemme lukuisissa jaksoissa näkemään Cartmanin psyykkeen hyvinkin syväluotaavilla tavoilla, mikä on jotain mitä harvoin normaalissa komediassa tutkitaan.

6.4 Yhdistäviä tekijöitä

Mustan komedian hahmot elävät usein maailmassa, jotka tuntuvat polttavan realistilta, ainakin siinä mielessä, että tuovat esiin oikean maailman synkimpiä puolia. Sama tuntuisi pätevän hahmoihinkin, jotka saattavat vääntää vitsiä yhtenä hetkenä ja seuraavassa näemme hämmentävän realistisen värähdyksen hahmon syvintä, arinta ydintä.

Olenlaisin ero komedian ja mustan komedian hahmon välillä saattaakin olla tuo arimman ytimen esiintulo. Samalla tavalla kuin musta komedia haluaa jatkuvasti muistuttaa meitä että nämä käsiteltävät asiat ovat aitoja, ja ehkä raastavia, samanlainen asia tapahtuu monta kertaa hahmojen kanssa.

Hahmot ovat usein läheisiä pimeän puolensa kanssa, ja mustissa komedioissa näitä piirteitä harvoin piilotellaan. Kaikissa mainitsemissani esimerkkitapauksissakin hahmon negatiiviset puolet ovat vahvemmassa roolissa kuin positiiviset. Silti emme vihaa hahmoja, vaan tunnemme usein suurta empatiaa heitä kohtaan. Tämä voi johtua yksinkertaisesti siitä, että hahmot ovat yleensä vihattuja tai altavastajia omassa maailmassaan, ja koemme, että on meidän tehtävä tuntea sääliä heitä kohtaan. Tai sitten hahmot puhuttelevat sitä osaa meistä, jota emme itse uskaltaisi olla mutta salaa haluaisimme.

Mustan komedian päähenkilö on yleensä antisankari, sankari, jolta puuttuu perinteiset sankarin olemukset, kuten rohkeus, moraalisuus tai idealismi, ja sen sijaan omaavat vahvemmin negatiivisia piirteitä, kuten röyhkeys, ylimielisyys ja aggressiivisuus.

6.5 Lukas mustan komedian hahmona

En ajatellut ”Pelleä” alusta alkaen mustana komediana. Se oli minulle absurdi komedia, jonka lopussa tapahtuu raakuus, joka voi hieman yllättää. Mutta kirjoittaessani useita versiota, tietyt asiat alkoivat hahmottua. ”Pellen” maailma on synkkä, missä reality-tv määrää kanavia ja näemme kaiken kyynisten hipstereitten läpi, jotka vaan tekevät pilaa kaikesta. Se, että valo, jonka Lukas luulee näkevänsä, on pohjimmiltaan vain reality-tv:n kajastus, tekee pilaa toivosta ja uskosta.

Miten tyylin muuttuminen vaikutti Lukasin persoonaan? Lukas oli ensimmäisestä versiosta alkaen negatiivinen, ylimielinen hahmo, jonka oli vaikea välittää mistään. Suurin muutos koski Lukasin arimman ytimen nousemista enemmän esiin. Hän alkoi osoittamaan välittämistään Sinille, ja sitä kuinka halusikin nyt olla jotain. Tarina muuttui pal-

jon ensimmäisestä käsikirjoitusversiosta viimeiseen. Suurin syy siihen oli se, että Lukas muutos tuli selkeämmin pinnalle.

”Pelle” alkaa suhteellisen kevyenä komediana, joka kerää tummenee edetessään. Ensimmäisissä versioissa tätä oli vaikea havaita, koska Lukas ei kokenut merkittävää muutosta ennen elokuvan loppuhetkiä. Mutta käsikirjoitusta kehitellessäni Lukas kohtasi tulevaisuuden itsensä sekä Sinin useampia kertoja kuin olin alun perin ajatellut, mikä jatkuvasti mursi yhä enemmän hänen välittämisen ja uskomisen muurejaan.

KUVA 10. Lukas ja Sini pelleilevät. Kuva lyhytelokuvasta ”Pelle”.

Kaikki tämä tekee Lukasista empaattisemman hahmon. Ensimmäisten versioitten Lukas oli läpi elokuvan sama ylimielinen tyyppi, joka laukoi sarkastisia heittojaan jokaiselle vastaantulijalle. Lukas on hahmona hyvin vahvasti sinut pimeitten puoliensa kanssa, mutta ei ole maailmassaan altavastaajan asemassa ennen kuin Sinin kohdatessaan. Katsojan voi olla vaikea aluksi tulla hänen puolelleen, mutta elokuva rakentuukin osittain ajatukselle, että katsoja alkaa hitaasti kannattamaan ja pitämään ylimielisestä päähenkilöstä. Tätä ei tapahtunut, ennen kuin Lukas joutui yllättävien ja madaltavien tilanteiden eteen.

KUVA 11. Lukasia nöyrytetään. Kuva lyhytelokuvasta ”Pelle”.

Tämä on selkein ja suurin muutos Lukasiin kirjoittamiseen mustan komedian hahmona. Häntä pitää nöyryyttää, että häntä voisi sääliä. Lukas joutuu sekä tulevaisuuden itsensä että Sinin kanssa tilanteisiin, joissa ei ole enää tilanteen pomo ja hänet johdatellaan lopulta täydelliseen nöyryytykseen valtavan yleisön edessä (Liite 2, 17-19). Lukas muuttuu enemmän ihmiseksi katsojalle, ja tarina alkaa vaikuttaa kokovaltaisemmin.

En voi markkinoida tätä yleissääntönä kirjoittaessa mustan komedian hahmoa, mutta elokuvissa ja tv-sarjoissa on vaikeaa löytää tärkeämpää elementtiä menestykselle, kuin että katsoja välittää hahmoista. On olemassa lukuisia tapoja miten saavuttaa se, mutta mustissa komedioissa toimiva kaava tuntuu olevan usein henkilön nöyryyttäminen ja lyttäminen. Kaikki tämä on osa mustan komedian perusluonnetta; kaikki on toivotonta, mutta voisi olla vieläkin toivottomampaa.

Otetaan esimerkiksi vaikka Gary Royce Tim & Eric’s Bedtime Stories-sarjasta. Hän joutuu läpi jakson kärsimään kaikenlaista nöyryytystä ja alistusta. Sama koskee liki kaikkia sarjan jaksojen päähenkilöitä. Myös Jerry Lundegaardin maailman romahtaminen antaa aiheita välittää hahmosta enemmän. Jimmy Shive-Overly joutuu yleensä tilanteisiin, joissa hänen ylimielisyytensä koituu haitaksi.

Mutta on poikkeuksiakin. Blackadder-sarjassa (1983-89) päähenkilö Blackadder yleensä aloittaa jakson olemalla älyllisesti muitten yläpuolella, ja ollen sarkastinen ja ylimielinen muita kohtaan. Hän joutuu ongelmiin, yleensä muiden tyhmempien hahmojen takia, ja lopulta päihittää ongelmat älykkyydellään. Vaikka hän joutuukin nöyryyttäviin tilanteisiin, hän ei juurikaan murskaannu niitten alle. Blackadderistä välittää hänen poikkeuksellisen oveluuden takia, ja nöyryytys ja alistus tapahtuu muitten hahmojen suuntaan.

Tämä on harvinaista mustassa komediassa, ja Blackadderin tyylinen hahmo tarvitseekin toimiakseen todella hyvää dialogia ja sitäkin erinomaisempaa näyttelijää.

Mustien komedioiden keskushenkilöt ovat usein iljettäviä ja heidän päämääränsä ovat negatiivisia. Henkilöt tekevät loputtomasti väärää valintoja. (Anders & Vacklin 2015, 498.) Tämä sääntö pätee kuitenkin myös Blackadderiin, ja se pätee myös Lukakseen, jonka pohjimmainen motivaattori on narsismi. Lukas on monella tavalla iljittävä hahmo, joka hakee omaa etuaan ja jonka on loppujen lopuksi helppo vajota uskoon, että olisi maailman pelastaja. Se, mitä opin kirjoitusprosessin aikana, oli miten tehdä hänestä samaistuttavampi maailmansa sisällä.

Lukasin tippuminen itselleen asettamaltaan jalustalta on tavallaan koko elokuvan suurin vitsi, ja vaikka vitsi on synkkä, katsoja todennäköisesti haluaa kuulla punch linen.

7 MUSTAN KOMEDIAN HAHMON KÄSIKIRJOITTAMINEN

Aristoteleen mukaan tragedian henkilöahmot ovat katsojaa parempia ja komedian henkilöahmot katsojaa huonompia. Mustan huumorin henkilöahmot ovat vieläkin huonompia. Katsojan on silti pystyttävä samaistumaan koomiseen hahmoon, joten tämän on oltava myös hyvä ja inhimillinen. (Arttu Salminen 2012, 33)

Katson tässä luvussa tarkemmin, mitä sääntöjä voisi asettaa mustan komedian hahmoille, edellä mainittujen havaintojen perusteella.

7.1 Neljä ominaisuutta

Syd Field kirjoittaa kirjassaan ”Screenplay” (2005, 63), että moniulotteinen hahmo muodostuu ennenkaikkea neljästä ominaisuudesta:

- 1) Hahmolla on selkeä ja hyvin määritelty motivaatio tai dramaattinen tarve
- 2) Hahmolla on selkeä yksilöllinen näkökulma asioihin
- 3) Hahmolla on selkeä asenne; miten hän toimii tilanteissa tai tekee päätöksiä.
- 4) Hahmo menee läpi jonkinlaisen muutoksen.

Kysymykseni on siis ollutkin, miten kirjoittaa hyvä, monipuolinen hahmo, joka istuu mustaan komediaan? Millaisia voisivat olla edellä mainitut säännöt muokattuna mustan komedian hahmoille?

7.1.1 Hahmon tarve ja motivaatio

Monen mustan komediasarjan hahmojen tarpeet ovat yleensä itsekkäitä, pahoja tai alhaisia. Esimerkiksi ”It’s Always Sunny in Philadelphia” -komediasarjan hahmot, jotka aina ajattelevat itseään ensiksi ja toimivat narsistisesti.

Oman käsikirjoitukseni hahmot toimivat näin. Kaikilla on jokin itsekäs pyrkimys. Sini, Tulevaisuuden Lukas ja Max haluavat kaikki mainetta ja kunniaa, vaikka se vaatisi Lukasin nöyryyttämistä. Lukasin pääpyrkimys alussa taas on nöyryyttää kaikkia muita. Kun hän loppua kohden alkaa tehdä muutosta, se on edelleen itsekkääseen suuntaan, sillä nimenomaan hän haluaa olla sankari, ja on valmis jopa tappamaan sen eteen.

7.1.2 Hahmon näkökulma

Usein mustan komedian hahmo ei välttämättä itse ajattele olevansa paha, itsekäs tai alhainen, mutta omistaa näkökulman, joka väistämättä johtaa kohti pahoja, itsekkäitä tai alhaisia asioita. Esimerkiksi ”South Park” -sarjassa Eric Cartmanin näkökulma on täysin nihilistinen; kuinka käyttää hyväksi ketäkin ja ketä manipuloida seuraavaksi.

Käsikirjoituksessani Lukasin näkökulma maailmaan on täysin kyyninen. Sinin näkökulma on että menestyä pitää, hinnalla millä hyvänsä.

7.1.3 Hahmon päätökset

Mustan komediassa hahmojen päätökset ovat usein vääriä, ainakin moraalisisessa mielessä. Esimerkiksi ”Fargo” -elokuvassa Jerry Lundegaard palkkaa kaksi miestä kidnapaamaan hänen vaimonsa saadakseen lunnaita tämän isältä.

Omassa käsikirjoituksessani Lukas nöyryyttää kaveriaan, joka menestyi reality-kisassa (Liite 2, 3). Sini makaa Lukasin kanssa vain menestyäkseen näyttelijänä (Liite 2, 10).

7.1.4 Hahmo kokee muutoksen

”Musta huumori on positiivinen huumorin laji, vaikka tarinan lopussa hahmot eivät opi mitään” (Vacklin & Rosenvall 2015, 499)

Kokeeko mustan komedian hahmo muutoksen kaarta? Tämä on vaikein yksityiskohta määrittää, sillä hahmojen muutossuunta mustassa komediassa on usein mädästä läpimätään. Muutos päinvastaiseen suuntaan, eli positiiviseen, antaisi koko elokuvalla samalla positiivisen viestin, ja sitä kautta elokuva lopettaisi olemasta musta komedia. Mustan komedian pääsanoma on lähes poikkeuksetta, että ihmiset ovat itsekäitä ja pahoja, eikä mikään muutu.

Oman käsikirjoitukseni lopussa Lukasin tekemä murha (Liite 2, 19) voi vaikuttaa muihin hahmoihin syvästi, mikä johtaisi heitä tekemään suuret muutokset elämässään, mut-

ta se on jotain mitä emme voi tietää, vain pelkästään aavistella. Lukas vapautuu kyynisyydestään, mutta on silti samalla tavalla itsekkyytensä vanki kuin oli aikaisemminkin.

7.1.5 Neljä ominaisuutta mustan komedian hahmoille

Edellä mainittujen seikkojen perusteella voi siis kenties päätellä, että Syd Fieldin moniulotteinen hahmo mustassa komediassa vaatisi seuraavat ominaisuudet:

- 1) Hahmon tarpeen tai motivaation pitää olla jotenkin alhainen, itsekäs tai paha.
- 2) Hahmolla on näkökulmaa asioihin, mutta näkökulma on alhainen, itsekäs tai paha.
- 3) Hahmo tekee itsekkäitä, alhaisia tai pahoja päätöksiä ja toimii niiden mukaan.
- 4) Hahmo menee läpi jonkinlaisen muutoksen, mutta muutos on harvoin positiiviseen.

7.2 On syytä epäillä...

On syytä epäillä, että olet mustan komedian hahmo, jos...

...Liukastut banaaninkuoreen, ja hassujen ääniefektien sijasta saat hiusmurtuman kalloosi ja vietät seuraavat kolme kuukautta teho-osastolla.

...Tajuat sopineesi treffit kahden naisen kanssa samaan aikaan, ja ainut tapa jonka keksit selvittää tästä nolosta tilanteesta on tainnuttaa toinen ja laittaa tämä pakastimeen.

...Varastat piirakan naapurisi ikkunalaudalta, mutta et syö sitä, vaan käytät sen Paholaisen palvomisrituaalissa.

...Saat potkut työpaikalta, vaimosi ottaa eron, koirasi kuolee, kaverisi hylkäävät sinut. Odotat punchlinea, kunnes lopulta tajuat, että se meni jo.

8 POHDINTA

Koen, että musta komedia, varsinkin nykyään, on jonkinlaista antiteesiä vanhan ajan komedioille. Niille, jossa tapahtuu kaikenlaista hupsua, mutta kukaan ei oikeasti loukkaannu ja jakson/elokuvan lopussa kaikki ovat onnellisia. Musta komedia esittää eriävän argumentin, joskus jopa protestinomaisesti. Kaikki todella tapahtuu.

Sama koskee hahmoja. Hahmon ei tarvitse olla hassu, outo tai kömpelö naurattaakseen. Parhaimmat naurut voimme saada hyviltä ystäviltämme, jotka eivät ole pelkkiä karikatyyrejä vaan oikeita ihmisiä heikkouksineen.

Tätä uskon pohjimmiltaan mustaan komedian hahmon kirjoittamisen olevan. Kyky nähdä ja hyväksyä hahmo kaikkine heikkouksineen, ja olla säälimätön niitten esilletuonnissa. Eikä tätä pitäisi pelätä. Kaikki ovat tasa-arvoisia mustan huumorin alla.

Asetin työssäni tavoitteeksi selvittää, mitä yhteistä on genren hahmoilla, ja kuinka mustan komedian hahmo kirjoitetaan. Minulla oli vaikeuksia löytää aiheesta paljota kirjallisuutta, kenties se oli aiheena liian rajallinen. Jouduin usein tukeutumaan genren teoksiin ja tekemään niistä omia päätelmiäni. Työstäni ei tullut siinä mielessä kovin akateeminen, mutta onnistuin löytämään joitain yhteisiä kaavoja, joita voi hyödyntää tulevatkin käsikirjoittajat. Ehkä tärkein yksittäinen asia opittavaksi minulle oli, että mustan komedian hahmo on vaikea kirjoittaa sympaattiseksi, ja sen tekeminen vaatii paljon työtä. Se työ kuitenkin kannattaa.

LÄHTEET

Blake, M. 2005. How To Be a Comedy Writer. Iso-Britannia: Summersdale Publishers Ltd.

Dunne, W. 2009. The Dramatic Writer's Companion. USA: The University of Chicago Press.

Field, S. 2005. Screenplay, The Foundations of Screenwriting, Revised & Updated. USA: Dell Trade Paperpack.

Freud, S. 1927. Humor. Saksa: Almanach 1928.

Järvelä H., Keinänen A., Nuutinen, P. & Savolainen E. 2004. Huumori opettajan työvälineenä. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Knuutila, S., Hakamies, P. & Lampela, E. 2015. Huumorin Skaalat. Teoksessa Hokkanen, L. Porvoo: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. 362-378.

Kress, N. 2005. Characters, Emotion & Viewpoint. USA: Writer's Digest Books.

Kuipers, G. 2005. Where Was King Kong When We Needed him?, The Journal of American Culture. Theme Issue. Volume 28, Number 1. 70-84

Lyndon, S. 2010. How to be funny. USA: Simon & Schuster.

Maisel, E. 2006. What Would Your Character Do? USA: Writer's Digest Books.

Salminen, A. 2012. Musta huumori tilannekomediassa. Helsinki: Helsingin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

Seger, L. 1990. Creating Unforgettable Characters. USA: Henry Holt and Company LLC.

Vacklin, A & Rosenvall, J. 2015. Käsikirjoittamisen Taito. Helsinki: LIKE.

Voorhaus, J. 1994. The Comic Toolbox. USA: Silman-James Press.

Vitsikirja 2016a.

<http://vitsikirja.net/avaruuspuku-liikuntatunnille/> (Luettu 27.10.2016)

Wikipedia 2016a. 'Huumori'

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Huumori> (Luettu 27.10.2016)

Wikipedia 2016b. 'Musta huumori'

https://fi.wikipedia.org/wiki/Musta_huumori (Luettu 5.11.2016)

Yle 2016a.

<http://yle.fi/uutiset/3-7612860> (Luettu 4.6.2016)

TV-Sarjat

All in the Family. 1971-1979. USA: CBS

BlackAdder. 1983-1989. Iso-Britannia: BBC1

It's Always Sunny in Philadelphia. 2005-. USA: FX & FXX

Louie. 2010-. USA: FX

Monty Python's Flying Circus. 1969-74. Iso-Britannia: BBC1 & BBC2

Nighty Night. 2004-05. Iso-Britannia: BBC3 & BBC2

Parks & Recreation. 2009-2015. USA: NBC

Rick and Morty. 2013-. USA: Adult Swim

Seinfeld. 1989-1998. USA: NBC

South Park. 1997-. USA: Comedy Central

The Simpsons. 1989-. USA: Fox

Tim & Eric's Awesome Show. Great Job. 2007-. USA: Adult Swim

Tim & Eric's Bedtime Stories. 2014-. USA: Adult Swim

You're The Worst. 2014-. USA: FX & FXX

Elokuvat

As Good As It Gets. 1997. Gracie Films.

Fargo. 1996. PolyGram Filmed Entertainment & Working Title Films.

Kuvat

KUVA 1. Gary Royce. Kuva otettu sarjasta ”Tim & Eric's Bedtime Stories”

KUVA 2. South Park. Kuva otettu sarjasta ”South Park”

KUVA 3. Nighty Night. Kuva otettu sarjasta ”Nighty Night”

KUVA 4. ”Pelle”. Kuva otettu lyhytelokuvasta ”Pelle”

KUVA 5. Lukas. Kuva otettu lyhytelokuvasta ”Pelle”

KUVA 6. Lukas 2. Kuva otettu lyhytelokuvasta ”Pelle”.

KUVA 7. Jerry Lundegaard. Kuva otettu elokuvasta ” Fargo”

KUVA 8. Jimmy Shive-Overly. Kuva otettu ”You’re The Worst”-sarjasta

KUVA 9. Eric Cartman. Kuva otettu ”South Park”-sarjasta

KUVA 10. Lukas ja Sini. Kuva otettu lyhytelokuvasta ”Pelle”

KUVA 11. Lukas ja Tulevaisuuden Lukas. Kuva otettu lyhytelokuvasta ”Pelle”

LIITTEET

LIITE 1: ”Pelle”-lyhytelokuvan synopsis

Lukas on 25-vuotias kyyninen hipsteri, jota ärsyttää tositv-kilpailijoiden epätoivoinen tarve olla jotain merkityksellistä. Hän haluaa näyttää olevansa päinvastaista, ja osallistuu moneen kisaan tyyppinä, joka ei halua olla yhtään mitään. Luonnollisesti tällä hän onnistuu ärsyttämään kaikki reality-tuomarit, paitsi yhden. ”Suomen Seuraava Pelle”-tuomarin, Sinin, joka näkee Lukasissa jotain. Hän uskoo, että Lukas on valittu johonkin suurempaan.

Ennustus tulee nopeasti toteen, sillä kotoaan Lukas lyötää miehen joka väittää olevansa Lukas tulevaisuudesta. Hän tietää asioita, joita vain Lukas voisi tietää, ja hänellä on tärkeä viesti. Lukasin pitää pelastaa maailma.

Lukas heittää miehen ulos.

Seuraavana päivänä myös Sini saapuu Lukasin asunnolle, tällä kertaa vielä flirttailevampana. He harrastavat seksiä, vaikka Lukas vielä tämän jälkeenkin pitää Siniä uskonnollisena hihhulina, joka näkee hänessä yliluonnollisia asioita. Myös tulevaisuuden Lukas tapaa taas pian Lukasin, ja tekee argumenttinsa vahvemmaksi näyttämällä tälle tulevaisuuden teknologiaa. Lukas ei kuitenkaan ole vielä myyty.

Lukas kokee tuskallisia painajaisia hänen nousevasta messiaan roolistaan, ja menee hakemaan hengellistä apua Siniltä. Tämä päättää kitkeä Lukasin kyynisyyden pois, antamalla tälle uskonnollisen kasteen lavuaarissaan. Lukas alkaa hyväksyä kohtalonsa.

Lukas on nyt valmis vastaanottaman missionsa tulevaisuuden Lukasilta, mutta tämä ei olekaan enää yhtä valmis antamaan sitä. Hän kokee, että Lukas ei oikeasti halua tehdä tätä ja pitää etsiä joku muu. Se ei käy Lukasille. Hänelle on viimein kasvanut valtava halu ottaa vastaan messiaanisen roolinsa. Epätoivoisesti. Niin paljon, että suostuu anelemaan sitä nöyryyttävästi tulevaisuuden Lukasilta.

Meille selviää, että kyseessä on pelkkä tositv-show, jossa Lukasia on vedetty narusta. Shown tarkoitus on ollut kääntää kyynisestä hipsteristä tyyppi, joka haluaa olla jotain

epätoivoisesti, ja jopa Lukasin kaverit ovat avustaneet hankkeessa. Yleisö seuraa Lukas sin nöyryytystä jättiscreeniltä ja nauraa. ”Tulevaisuuden Lukas” ottaa kuitenkin yhden askeleen liian pitkälle Lukasin kiduttamisessa, ja kohta kummatkin ovat tappelussa keskenään. Yleisö seuraa kauhulla, kun Lukas murhaa ”tulevaisuuden Lukasin” saadakseen käsiinsä tärkeän ”listan”, jonka avulla voisi aloittaa maailman pelastamisen.

Lukas soittaa Sinille, joka tämän tietämättään on yksi ohjelman näyttelijöistä ja on myös seurannut tilannetta studiosta. Lukas kertoo hänelle viimeinkin olevansa jotain. Kyynel silmässään Sini ei voi muuta kuin todeta Lukasin olevan oikeassa.

LIITE 2: Käsikirjoitus v. 25.4

"Pelle"

By

Iiro Liimatta

1. INT. KOMMUUNIASUNTO, ILTA

Ikivanhassa mustavalkotelevisiossa pyörii realityshow. Kilpailija itkee onnesta tuomariston edessä. Tuomarit ilakoivat.

LUKAS (OS)
Onneks olkoon! Oot just sopivan
mainstream!

Kuva leikkaa takaisin itkevään kilpailijaan.

LANA (OS)
Mä... tiesin... et mä oon uniikki
lumihiutale!

Tuomari juo sponsoroidusta mukistaan.

LUKAS (OS)
No et varsinaisesti mut sun
naamalla me myydään hitosti Solaa.
Mmm. Solaa. Nam.

Kolme hipsteriä LUKAS (25), TEGU (25) ja LANA (24) istuvat sohvalla. Lukas huokaisee ja sammuttaa television. Se kuitenkin reistailee ja palaa itsestään päälle. TV:ssä on kovaääninen JUONTAJA.

JUONTAJA
...on narutettu!!!

Lukas lyö televisiota vielä kerran ja se sammuu.

LUKAS
Pisteet?

Lukas siirtyy seinälle. Seinällä on iso paperiarkki, jonka otsikko on "Suomen paskimmat realitysarjat". Monella sarjalla on jo pisteet, mutta "Suomen Seuraavan Staran" kohdalta ne puuttuu. Arkin vieressä näkyy myös muita arkkeja, kuten Suomen paskimmat piirretyt ja leffat.

LANA
Täyspaska. Eli kymppi.

TEGU
Just ni.

Lukas laittaa Staran kohdalle luvun 21.

LANA
Yks vaan sulta? Eli se oli
periaatteessa hyvä?

(CONTINUED)

Lukas kääntyy.

LUKAS

Ei, ei. Se ei oo tän listan pointti. Me haetaan kamaa joka on niin huonoa että on hyvää. Tää oli vaan vitun huonoa. Niinku nää kaikki realityt oikeestaan. Täynnä lampaita jotka haluaa vaan epätoivoisesti olla jotain. Ei mulla oo tota tarvetta. Miksei mua edusteta, jos tää on olevinaan tosiv:tä? Kaikki ne on tollasii naiiveja, tyhmiä-

Neljäs hipsteri, MAX (27), tulee paikalle viereisestä huoneesta kädessään vinyylilevy.

MAX

Hei, Lukas, voiksmä lainata tätä?

Lukas tarraa vinyyliin Maxin kädestä voimalla.

LUKAS

Älä vittu koske tähän! Tää on harvinaisempi kuin kävijät sun blogissas.

Max huokaisee, mutta huomaa "Staran" listassa.

MAX

Hei. "Stara". Arvatkaa kuka pääs jönglööraamaan tuomariston eteen?

Max nostaa taskustaan lipun, jossa lukee "Suomen seuraava Stara -karsinta". Tegu, Lana ja Lukas katsovat toisiaan. Lukas nappaa lipun Maxin kädestä.

MAX

Hei!

LUKAS

Täl vois olla oikeeta käyttöarvo.

2. INT. TV-STUDIO, PÄIVÄ

Lukas seisoo "Suomen seuraava stara" -realitykilpailussa. Tuomareina toimivat VEIJO (55), KATA (25) ja MAKE (33). Lukasin kädessä on kitara.

KATA

Lukas. Sä olisit vissiin valmis soittamaan meille jotain?

LUKAS

Miten ni?

VEIJO

...sun kitara.

Lukas vilkaisee kitaraansa.

LUKAS

En ikinä opetellu.

Tuomaristo katsoo toisiina.

MAKE

Mikä susta sitten tekee Suomen seuraavan staran, Lukas?

LUKAS

Ei mikään.

Lukas paljastaa t-paitansa, jossa lukee #ei-sun-stara.

LUKAS

Mä en valuis niin alas.

Lukas saa tuomareilta kolme punaista rastia. Hän hymyilee.

3. INT. KOMMUUNIASUNTO, ILTA

Lukas, Tegu, Lana katsovat juuri tapahtunutta televisiosta ja läpsivät käsiään yhteen. Max kävelee ruudun eteen.

MAX

Mul olis oikeesti ollut mahis.

LUKAS

Istu alas Max.

MAX

Mut mä oon hyvä. Mä oon. Kato.

Max kaivaa taskustaan jönglööripallot ja alkaa viskelemään niitä ilmaan. Hän on yllättävän taitava. Lukas huokaisee ja nousee ylös. Hän laskee kätensä Maxin kädelle ja tämä lopettaa. Pallot putoavat lattialle.

(CONTINUED)

LUKAS

Sä muistutat mua jostain pienestä
koirasta joka saa huomiota vaan
haukkumalla.

Lukas on lähtemässä kohti keittiötä.

MAX

Kyl säkin halut olla jotain.
Oikeesti. Lyödään vaik vetoo.

Lukas naurahtaa.

MAX

Vittuile noille kaikille. Sit mä
uskon.

Max osoittaa "paskimmat realityshowt"-arkkia. Lukas hymähtää
ja kättelee Maxia.

LUKAS

Häviäjä on toisen koirana viikon.

4. MONTAASI, INT. TV-STUDIO, KOMMUUNIASUNTO, EXT. KATU

Montaasijaksossa Lukas paljastaa t-paitansa eri
realitykisoissa. Lisää punaisia rasteja ja ylävitosisia
kavereiden kanssa. Lukas rustaa yli sarjoja listasta. Max
lisää sinne yhden lisää. Lukas ravistaa päätään kieltävästi.
Max kuitenkin usuttaa asiaa. Sarja on "Suomen seuraava
pelle". Paidoissa: #ei-sun-kyky, #ei-sun-kokki,
#ei-sun-diili, #ei-sun-asukki, #ei-sun-tanssitähti ja
#ei-sun-pelle.

5. INT. TV-STUDIO, PÄIVÄ

Lukas on paljastanut #ei-sun-pelle -paidan "Suomen seuraava
pelle" -realitykisassa. Lukasilla on pelleperuukki,
pellenenä ja isot pellekengät. SINI (25), KALLE (35) ja
LÖNGHAM (55) katsovat Lukasia ihmeissään.

LÖNGHAM

...Eli sä et siis halua olla pelle?

LUKAS

En sun pelles.

Kalle painaa nappia. Kuuluu tööt-ääni ja pöytään ilmestyy
rasti. Löngham tekee saman. Lukas on lähtemässä, mutta
kolmatta rastia ei tule. Sini hymyilee Lukasille.

(CONTINUED)

LÖNGHAM

Sini?

SINI

Sussa on jotain. Jotain hauskaa.
Olis ihan siistiä nähdä sarkastinen
pelle. Mä haluaisin sulta enemmän.

LUKAS

Tän enempää en strippaa.

Lukas koittaa lähteä.

SINI

Oota. Tuu takas! Tuu, tuu, tuu.

Lukas kääntyy, ja palaa paikalleen.

SINI

Kerro mulle kuka sä oot. Kuka on
Lukas Toivonen?

LUKAS

Tyyppi jonka tapoin.

Sini naurahtaa. Lukas oudoksuu tätä.

SINI

Sä kiinnostat mua, Lukas. Mut kerro
mulle edes yks rehellinen asia
itestäs. Ihan mitä vain.

Lukas ei osaa heti vastata. Hän katselee ympärilleen.
Studion laidalla on outo silmälappupäinen mies. Mies katsoo
Lukasia hetken ja poistuu.

SINI

Tää ei oo vaikea kysymys.

Lukas huomaa Sinin kaulassa ristikorun.

LUKAS

No, mun ei ollu tarkoitus tässä
sitä paljastaa... mut mä oon aina
tienny, et mussa on jotain outoo.
Mun syntymä oli kuulemma
neitseellinen. Hulluu joo, mut jo
nuorena mä huomasin että mä osasin
kävellä vetten päällä ja-

SINI

Lopeta.

LUKAS

... ja muuttaa sen veden viiniksi.
Jep. Oli vaan yks looginen selitys.
Mä oon Jeesuksen toinen tuleminen.

Sini ja Lukas katselevat toisiaan. Lukas alkaa laulamaan hallelujaa ja poistuu. Sini katsoo tämän perään ääneti.

6. INT. PUKUHUONE, PÄIVÄ.

Lukas vaihtaa vaatteitaan. Sini astuu sisälle varovaisesti.

LUKAS

Tule vaan sisälle lapsoseni.

Sini hengittää syvään ja kävelee Lukasin luo.

SINI

Eiks sulla oo muuta matskuu?

LUKAS

Tää on ikivihreetä.

Lukas on lähdössä, mutta Sini tarraa tämän käteen.

SINI

Mitä jos mä sanoisin, että mä näen
joidenkin ihmisten yläpuolella
valokehiä?

LUKAS

Mä olisin vitun huolissani.

Sini lähestyy tätä nopeasti.

SINI

Sulla on suurin, minkä mä oon
koskaan nähny.

Sini nojaa Lukasin korvaan, ja kuiskaa.

SINI

Sut on valittu johonkin.

Vaivaantunut hiljaisuus. Sini hymyilee, Lukas hämillään.

LUKAS

Te ootte vissiin aika epätoivoisia
kilpailijoista.

Lukas poistuu. Sini katsoo perään.

7. INT. KOMMUUNIASUNTO, YÖ

Lukas saapuu kotiinsa. Ketään ei näy paikalla.

LUKAS

Haloo? Onks tääl kukaan?

Kukaan ei vastaa. Lukas riisuu vaatteitaan. Yllättäen yhdestä huoneesta alkaa kuulua rätisevää musiikkia.

8. INT. LUKASIN HUONE, YÖ

Lukas astuu huoneeseensa. Hänen vinyylisoittimensa soi. Sängyllä makaa TL (40) armeijauniformu päällään. Hän on silmälappupäinen mies tv-studiolta. TL:n kädessä on Lukasin harvinainen levy. Katsoessaan Lukasiin hän virnistää.

LUKAS

Kuka vittu sä oot ja mitä sä teet mun levyillä?

TL nostaa levysoittimen neulan.

TL

On nää munkin.

LUKAS

Laske se levy tai vääntyy niska.

TL naurahtaa ja nousee ylös, laskien levyn viereensä.

TL

Sori. Tää on mulle niinku kävelis itelle omistetun museon läpi.

Lukas katsoo TL:ää kysyvästi. Tämä ojentaa kätensä.

TL

Mä olen siis sä. Tulevaisuudesta.

Lukas tuijottaa TL:ää pitkään. Hän näyttää vanhemmalta versiolta Lukasista. Lukas hymähtää ja kättelee TL:ää.

LUKAS

Jaaha. Mites tulevaisuus?

TL

Aika paskasti. Yhtä sotaa selviytymisestä.

(CONTINUED)

LUKAS
Mitään vinkkejä?

TL
Tölkkiruoka. Haulikot.

Lukas lopettaa hymyilyn.

LUKAS
Kuka on se meidän yhteinen kaveri?

TL katsoo Lukasia kysyvästi.

LUKAS
Se joka pisti sut tekeen tän?

TL vakavoituu.

TL
Lukas, mä olen sä.

Lukas huokaisee. TL kaivaa taskustaan listan ja alkaa lukea.

TL
"Asioita, joita vain minä tiedän.
1) Mä tykkään iskelmämusasta.
Epäironisesti. 2) Mä oon aina salaa
halunnu sytyttää metsäpalon. 3) Mä
kerran kokeilin mun siskon
rintaliivejä ja se-

Lukas tarraa paperiin. Hän lukee sen ja rytistää nyrkkiinsä.

LUKAS
Miten sä oot saanu nää?

TL
Mä en tullu kiusaamaan sua, Lukas.
Junior. Kuuntele.

TL tarraa Lukasta olkapäistä ja katsoo tätä syvään silmiin.

TL
Vain sä voit pelastaa tän maailman.

9. EXT. RAPPUKÄYTÄVÄ/ETEINEN, YÖ

Lukas työntää TL:n rappukäytävään. Lukas on sulkea oven, mutta TL estää sen jalallaan.

TL

Me palataan asiaan vielä, junior.
Sulattele.

TL poistuu. Lukas jää ajatuksiinsa.

10. EXT. KATUPENKKI, PÄIVÄ

Max, Tegu ja Lana istuvat penkillä selaten ipadejaan. Heidän yläpuolellaan on kotitekoinen kyltti "Viiksenkasvatuksen SM-sarja". Lukas kävelee paikalle.

LUKAS

Ettekste pysty parempaan?

Max, Tegu ja Lana katsovat toisiinsa.

LANA

Tän on vaan tarkoitus kommentoida
kaiken urheilun futiiliteettia ja
sovinistis-sentristä ajattelua.

LUKAS

En mä puhu tosta. Toi on nerokas.
Mä puhun siitä tyypistä.

Max, Tegu ja Lana katsovat jälleen toisiinsa.

MAX

Viittisitkö yhtään avata?

Lukas näkee kavereittensa ilmeissä oikeaa hämmennystä.

LUKAS

Selvä sitten. Varautukaa
vastatoimiin.

Lukas lähtee.

MAX

Hei! Lukas! Millon sä jatkat
listaa? Sult puuttuu Pokeritähti ja
Kutoja Kingi vielä!

11. INT. LUKASIN HUONE, ILTA

Lukas istuu sängyllään soittaen vinyylejään. Ulko-ovelle tulee yllättäen kova koputus, jota hän säikähtää.

12. INT. KOMMUUNIASUNTO, ILTA

Lukas avaa ulko-ovensä varovaisesti. Oven takana onkin Sini, joka välttelee Lukasin katsetta. Lukas on hämmentynyt.

LUKAS

Oliksmä ainut kilpailija?

Sini astuu ovesta sisään ja Lukas joutuu peruuttamaan.

SINI

Sä... Sä unohdit tän.

Sini näyttää pellenenää. Lukas nostaa naulakosta oman pellenenensä ja laittaa sen päähänsä.

SINI

Hups.

LUKAS

Sä oot aika pelottava.

Sini laittaa oman pellenenensä päähänsä ja hymyilee.

LUKAS

Mitä sä haluat musta?

Sini tiputtaa takkinsa maahan.

SINI

Mä en saa sun valoa pois mun
päästä.

13. INT. LUKASIN HUONE, ILTA

Nopeita välähdyksiä Sinin ja Lukasin seksistä.

14. INT. LUKASIN HUONE, ILTA

Lukas ja Sini makaavat vierekkäin sängyssä. Kumpikin on tyydytetyn oloinen. Sini polttaa tupakkaa.

LUKAS

Jeesus Kristus.

SINI

Aamen.

Sini hymyilee Lukasille. Lukasia vaivaannuttaa.

(CONTINUED)

LUKAS

Kai sä niinku itekin jollakin tasolla tiedostat et sä et oo ihan järjissäs? Ehkä sä oot katellu pellejä liian pitkään?

SINI

Sanoo tyyppi joka tuli pellenä joka ei halunnu olla pelle.

Pieni hiljaisuus. Sini nousee ylös ja alkaa pukeutumaan.

SINI

Eiks me olla aika tasoissa hulluuden suhteen?

LUKAS

Mä en näe valoilmiöitä ja menninkäisii.

SINI

Mä en yritä epätoivoisesti vakuuttaa ihmisiä, että mä en halua olla yhtään mitään.

Sini on pukeutunut ja istuu Lukasin viereen.

SINI

Koska se ei oo vaihtoehto sulle.

Sini silittää jotain näkymätöntä Lukasin pään päällä hetken ja lähtee. Lukas katsoo tämän perään.

15. EXT. PENKKI, YÖ

Lukas polttaa tupakkaa ja pohtii. TL on yllättäen paikalla.

TL

No. Mitäs mulle kuuluu?

Lukas katsoo TL:n ärsyyntyneenä.

LUKAS

Jos sä oot oikeesti mä, kerro mitä lukua mä aattelen just nyt.

TL huokaisee. Hän painaa nappulaa rannekellossaan. Kellosta nousee ilmaan hologrammikuva tuhoutuneesta maisemasta.

TL

Täs on tää katu. 15 vuoden päästä.

Lukas on hämillään futuristisesta teknologiasta.

(CONTINUED)

TL

Itse asiassa koko maailma alkaa näyttää tältä. Tosin kaduilla on enemmän ruumiita.

Lukas ei keksi oikein sanottavaa. TL sammuttaa hologrammin.

TL

Mä tiedän kuinka kyyninen mä olin. Mä en halunnu olla yhtään mitään. Mut sun pitää. Vain sä voit pelastaa ihmiskunnan.

Lukas nousee ylös.

LUKAS

Vitut sun ihmiskunnastas.

Lukas lähtee kävelemään pois.

TL

Sulla on vissiin parempaa tekemistä?

17. INT. TV-STUDIO, ILTA

Lukas kävelee TV-studioon. Kaikki kolme tuomaria ovat Sinejä.

SINI 1

Lukas! Mikä tekee susta maailman seuraavan pelastajan?

Bannerissa lukee "Maailman seuraava pelastaja". Lukas huomaa pukeutuneensa Jeesukseksi. Hän koittaa repiä vaatteita pois, mutteivat ne irtoa. Lukasin pään päälle ilmestyy valokehä.

SINI 3

Ooh, miten iso! Iso ja paksu.

SINI 1

Tätä on kyllä turha jatkaa. Lähetetään muut kotiin.

Sinit nyökkäävät toisilleen ja painavat hyväksyvää nappia. Huoneeseen astuu pari miestä ison ristin kanssa.

LUKAS

Ei! Ei käy! En mä tahdo!

Huoneeseen tulee murhaava hiljaisuus. Lukasin vaatteet ovat kadonneet. Hänellä on päällään vain lappu "#ei-sun-jeesus".

SINI 1
Kai sä tiedät...

Sini 1:n kohdalle tulee rasti. Häntä ammutaan päähän.

SINI 2
Että vain sä...

Sini 2: kohdalle tulee rasti. Häntä ammutaan päähän.

SINI 3
Olisit voinut estää tän?

Myös Sini 3 ammutaan rastin jälkeen.

LUKAS
Hei! Lopettakaa! Mä suostun!

Rimpuilevaa Lukasia naulataan ristiin kiinni.

18. INT. LUKASIN MAKUUHUONE, YÖ

Lukas herää sängystään ristiinnaulitsemisasennossa.

19. INT. SININ OVEN ULKOPUOLELLA, YÖ

Sini avaa ovensa. Hänen edessään seisoo sotkuinen ja huonosti nukkuneen oloinen Lukas.

LUKAS
En oo ennen nähny pellenenää jossa
on palautusosoite.

Lukas kaivaa taskustaan pellenenän jossa on osoitelappu.
Sini hymyilee.

20. INT. SININ ASUNTO, YÖ

Sinin seinät ovat täynnä uskonnollisia kuvia. Tämä vaivaannuttaa Lukasia, etenkin kuva Jeesuksesta ristillä. He istuvat vierekkäin sängyllä. Lukas katsoo Siniin.

LUKAS
Tiedäksä mitä? Vitut tästä.

Lukas on nousta ylös.

SINI
Lukas. Sulla on selkeästi jotain
asiaa. Sano se.

LUKAS

Okei. Jeesus on perseestä.

SINI

Sano se.

LUKAS

Sun uskonto on valetta.

SINI

Sano se.

Lukas tarraa pöydällä olevaan jeesusfiguurin ja lyö sen rikki pöytää vasten. Pieni hiljaisuus.

SINI

Se oli halpa. Sano se.

Lukas ei kykene sanomaan mitään.

SINI

Lukas. Vain sä seisot sun ittes tiellä. Taistele.

Lukas ei edelleenkään sano mitään. Sini nousee ylös.

SINI

Lukas. Ehkä olis aika tehdä susta ihan oikea poika.

21. INT. SININ VESSA, YÖ

Lavuaari on täytetty vedellä. Lukas on kontillaan sen edessä, Sini hänen takanaan.

SINI

Hengitä syvään.

LUKAS

Mä en oo varma täst-

Sini työntää Lukasin pään veden alle.

SINI

Lukas Kalevi Toivonen, minä kastan sinusta pois kyynisyyden ja epätoivon. Olet nyt ihminen, joka haluaa, uskoo ja rakastaa.

Sini nostaa Lukasin pään ylös. Tämä haukkoo henkeään. Sini alkaa hellästi pyyhkimään Lukasin päätä pyyhkeellä.

(CONTINUED)

SINI

Sä voit sanoa mulle mitä tahansa,
Lukas. Älä pelkää.

Lukas nielaisee, ja kääntää päänsä Sinistä.

LUKAS

Mä oon nähny mun tulevaisuuden
minäni. Se haluaa mun pelastavan
maailman.

Hiljaisuus. Lukas katsoo varovaisesti Siniin.

SINI

Lukas. Tää oli se hetki kun sun
olis pitäny olla vakavissas.

Sini on lähteä, mutta Lukas tarraa tähän.

LUKAS

Mä oon.

Sini katselee Lukasia hetken aikaa tarkasti.

SINI

Vakuuta mut.

Sini ja Lukas suutelevat. Sinin korvassa näkyy kuulokenappi.

22. INT. LUKASIN ASUNTO, YÖ

Lukas saapuu huoneeseensa. TL istuu hänen tuolissaan.

TL

Mentäiskö jo asiaan?

Lukas miettii hetken, ja lopulta nyökkää. TL ottaa taskustaan taitellun paperilapun.

TL

Tulevaisuuden maailma ei ole
kaunis, Lukas. Kyborgit, tyrannit,
virukset jne. 95 prossaa populasta
kuolee. Joten mä oon kirjoittanu
sulle listan. Tässä on kaikki, mitä
sun pitää tehdä seuraavien vuosien
aikana ja me vältetään nämä
epämiellyttävydet.

TL ojentaa lappua Lukasille. Lukas pohtii hetken ja on tarrata lappuun, mutta TL vetää sen pois.

(CONTINUED)

TL
Sä pääset tässä niinku vapahtajan
rooliin melko helposti.

LUKAS
Niin kai.

Lukas yrittää jälleen tarrata lappuun. TL vetää sen pois.

TL
Ja sä oot ollu aika tøykee mulle.
Tiedätsä yhtään mitä mä oon kärsiny
tän eteen? Sano ees "kiitos".

LUKAS
Kiitos.

Lukas on tarrata lappuun, mutta TL vetää sen jälleen pois.

TL
Sano "Kiitos, herra Lukas senior.
Tämä on enemmän kuin ansaitseen ja
saan sen hopeavadilla."

LUKAS
Aioksä antaa sen vai et?

TL laittaa paperin taskuunsa. Lukas katsoo maahan.

LUKAS
Kiitos, herra Lukas senior. Tämä on
enemmän kuin ansaitseen ja saan sen
hopeavadilla.

TL
Mee kontilles ja hauku kuin koira.

LUKAS
Mitä vittua?

TL
Mun tarttee nähdä, että sä todella,
todella haluat tän. Vakuuta mut.

Lukas ei osaa sanoa mitään. TL kävelee ovelle.

LUKAS
Oota.

TL pysähtyy ja katsoo Lukasiin.

23. INT. STUDIO, YÖ

Lukas ja TL näkyvät jättiscreenillä tv-studiossa. Ruutua seuraa suuri yleisö. Lavalla on JUONTAJA ja Max. Lavalla istuu tuoleissaan myös iPadejaan selaavat Tegu ja Lana sekä myöskin Sini. Kaikki katsovat ruutua jännityksellä.

24. INT. KOMMUUNIASUNTO, YÖ

Lukas tepastelee hieman epävarmana edestakaisin, kunnes lopulta laskeutuu konttilleen ja alkaa haukkumaan.

25. INT. TV-STUDIO, YÖ

Yleisö räjähtää nauruun ja taputuksiin.

JUONTAJA

Hyvä yleisö, Lukas on NARUTETTU!

Lavan yläpuolella vilkkuu teksti "narutettu".

JUONTAJA

Max, miltäs tuntuu? Sä väitit meille, ettei me saataisi sun kyynikko kaveriasi haluamaan ja uskomaan jotain niin paljon, että menisi konttilleen ja haukkuisi kuin koira. No, tässä sitä ollaan. Sun rahat meni sivu suun, mutta Lukas kerää tynnyrillisen kahisevaa!

Juontaja osoittaa lavalla olevaa rahatynnyriä.

MAX

En mä tehny tätä rahan takii.

JUONTAJA

Et tietenkään. Kiitämme sinua ja kavereitasi myös Lukasin salaisuuksien listasta. Lukas! Sinuna pitäisin sen viskipullon korkin vähän kireämmällä. Kiitokset tietenkin myös Tedexin kelloille, jotka antoivat uuden prototyypinsä käyttöömme.

Juontaja painaa nappia rannekellossaan, ja siitä nousee ylös hologrammi jossa on Tedexin logo.

(CONTINUED)

JUONTAJA
Jokainen teistä saa yhden kotiinne!

Yleisö hurraa.

JUONTAJA
Mutta mites ois, ennenkuin
kutsutaan Lukas tänne, heitettäsikö
vielä yksi loppupiikki?

YLEISÖ
LOP-PU-PIIK-KI!!!

JUONTAJA
Loppupiikin aika!

26. INT. KOMMUUNIASUNTO, YÖ

TL laittaa sormensa vastaanottimelle korvassaan. Hän hymyilee ja ottaa lapun ja sytkärin taskustaan. Lukas nousee varovaisesti ylös. TL sytyttää lapun tuleen.

LUKAS
Mi-Mitä vittua sä teet?

TL
Sä et halunnu tätä riittäväst. Mä hankin jonkun toisen.

LUKAS
Lopeta!

Lukas syöksyy kohti lappua, mutta TL vetää sen pois.

TL
Hei. Rauhotu nyt.

Lukas ja TL kamppailevat lapusta.

27. INT. TV-STUDIO, YÖ

Yleisö mutisee. Juontajakin näyttää vaivaantuneelta.

JUONTAJA
Noniin, koitetaanpas hitusen
rauhhoittua siellä...

28. INT. KOMMUUNIASUNTO, YÖ

Lukas ja TL painivat.

LUKAS

Mä haluan tätä! Oikeesti!

Lukas lyö TL:ää. Vihainen TL lyö Lukasia takaisin. Tämä lentää vinyyllilevyjensä päälle hajottaen ne.

TL

Vitun sekopää! Sä et oo ansainnu mitään!

TL katsoo kameraan anteeksipyytävästi. Lukasin huomio on hänen rikkoutuneessa, harvinaisessa levyssä. Yksi palanen on ristin muotoinen. Lukas kuulee Sinin äänen päässään.

SINI (OS)

Lukas. Vain sä seisot sun ittes tiellä. Taistele.

TL tarjoaa kättä Lukasille.

TL

Ei muistella pahalla?

Lukas tarraa TL:n käteen. Noustessaan ylös Lukas iskee terävän palan TL:n kurkkuun. TL kaatuu lattialle.

29. INT. TV-STUDIO, YÖ

Kaikki tuijottavat hiljaa ruutua. Lukas kaivaa esiin puhelimensa. Studiosta alkaa kuulua värinää. Sini ottaa puhelimensa varovaisesti esiin.

SINI

...Lukas?

Tuskallinen hiljaisuus.

LUKAS

Kiitos.

30. INT. KOMMUUNIASUNTO, YÖ

Lukas hymyilee ja sulkee puhelimen. Hän noukkii verisen lappusen, ja avaa sen. Lappu on tyhjä.